

OP Ryhmän Yhteiskuntavastuun
GRI-tiedot 2015

Sisällysluettelo

Tämä raportti sisältää OP Ryhmän vastuullisuuden tunnusluvut sekä johtamistavan kuvauksen kansainvälisen Global Reporting Initiative (GRI) GRI G4 -viitekehyksen mukaisesti. Raportoinnissa on huomioitu myös GRI:n finanssialan toimialakohtainen raportointisuositus. Se kattaa myös YK:n Global Compact -aloitteen edellyttämät tiedot ihmisoikeuksiin, työelämään, ympäristöön sekä korruption vastaisuuteen liittyvien periaatteiden edistämisestä.

GRI G4:än kuuluvia tietoja sisältyy OP Vuosi 2015 -raporttiin, tähän Yhteiskuntavastuun GRI-tiedot -liitteeseen, OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös -julkaisuun sekä OP Ryhmän selvitykseen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2015. GRI-sisältöindeksi löytyy raportin lopusta.

Vastuullisuusjohtajan katsaus	2
Johtamistavan kuvaus	4
Vastuullisuuden johtaminen OP Ryhmässä	5
Olellisuus.....	7
Johtamistapa olellisten näkökohtien osalta	8
GRI-indikaattorit.....	16
Taloudelliset vaikutukset	17
Ympäristövaikutukset	20
Sosiaaliset vaikutukset	22
GRI-indeksi	30
GRI G4 -sisältöindeksi	31
Global Compact -sisältöindeksi	38
Riippumaton varmennusraportti.....	39
Yhteystiedot	41

Yhteiskuntavastuu on OP:n ytimessä

Vastuullisuus on yksi OP Ryhmän kantavista arvoista ja sisäänrakennettu toimintaamme. Asiakasomisteisena yrityksenä hahmotamme toimintaamme kaksoisroolin kautta: liiketoimintaroolissa luomme taloudellista hyvää, jota hyödynnämme yhteisöllisessä roolissamme. Toiminta yhteisöllisessä roolissa tarkoittaa vastuunkantoa – paitsi omistaja-asiakkaittamme myös ympäröivästä yhteiskunnasta ja paikallisyhteisöistä, joissa toimimme läpi Suomen. Vastuullisuus ei rajoitu yhteisölliseen rooliin, vaan se kattaa koko toiminnan. Tavoitteemme on olla vastuullisuuden edelläkävijä finanssitoimialalla.

Vastuullisuutta ei mitata puheiden vaan tekojen kautta. Vuonna 2015 tapahtui paljon. Tärkein perustehtävämme on säilynyt samana koko pitkän historiamme: suomalaisten kotitalouksien ja yritysten rahoituksesta ja vakuuttamisesta huolehtiminen. Haluamme olla tiivistä mukana suomalaisen yhteiskunnan kehityksessä ja hyvinvoinnin lisäämisessä. Olemme juurittamme tiukasti kiinni Suomessa ja se merkitsee vastuunkantoa suomalaisista ja Suomesta myös haastavina aikoina. Vahvan vakavaraisuutemme myötä tuomme turvaa asiakkaidemme arkeen ja olemme kyetneet myös poikkeuksellisiin toimiin, kun Suomen talouteen on haettu lisäviirettä. Tästä esimerkkinä upeasti onnistunut asuntolainojen lyhennysvapaa -avaus, jonka merkitys niin kotitalouksissa kuin koko kansantaloudessa oli vuonna 2015 merkittävä.

Kansainvälisissä ilmastotalkoissa otettiin merkittäviä askeleita Pariisin ilmastokokouksessa. Siellä asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vaatii kaikkien osapuolten osallistumista, niinpä myös OP haluaa olla vahvasti mukana. Osana ilmastomuutoksen etenemisen hillitsemistä OP ilmoitti luopuvansa aktiivisista hiilisijoituksista – sijoituksista sellaisiin hiiliyhtiöihin, joilla ei ole esittää uskottavaa suunnitelmaa ilmastovaikutustensa pienentämiseksi. Jo aiemmin toukokuussa julkistimme rahastojemme hiilijalanjäljen ensimmäisenä rahastoyhtiönä Suomessa tarjoten näin asiakkaillemme uuden vertailuvun sijoitusten vaikutusten mittaamiseen. Keskusyhteisömme uudet toimitilat käyttävät nyt puhtaasti tuulivoimalla tuotettua sähköä ja etsimme jatkuvasti uusia keinoja, joilla voimme pienentää omia suorja ja epäsuoria ilmastovaikutuksiamme.

Joulukuussa kerroimme lahjoittavamme viisi miljoonaa euroa suomalaisen korkeakoulutuksen hyväksi yliopistojen vuonna 2017 kesäkuussa päättyvällä rahoituskierröksellä. Yliopistot ovat alueellisesti tärkeitä toimijoita, ja koemme, että koulutus ja riittävän osaamisen turvaaminen edistävät koko kansantalouden kehittymistä ja elinvoimaisuutta. OP:n näkökulmasta vastuu toimintaympäristöstä tarkoittaa vastuunkantoa myös pitkällä aikavälillä. Koulutukseen panostaminen tukee tätä tavoitetta erinomaisesti.

Pankkimme tekevät paikallisesti merkittävää työtä mm. paikallisen yrittäjyyden, lasten ja nuorten harrastetoiminnan ja kulttuurin tukemiseksi. Viime kesänä pankit mahdollistivat yli tuhannen nuoren kesätyöpaikan rahoittamalla ”Kesäduuni Osuuspankin piikkiin” -hanketta, jossa yleishyödyllinen yh-

distys työllisti 15–17-vuotiaita nuoria ja osuuspankki maksoi kahden viikon palkan. Kampanja tarjosi nuorille ensimmäisen työkokemuksensa elävöittäen samalla paikallisyhteisöjen toimintaa.

Tämä GRI-raportti on nyt toista kertaa integroitu ja ensimmäistä kertaa ulkoisesti varmennettu. Haluamme näin lisätä läpinäkyvyyttä vastuullisuusasioiden raportoinnissa. Raportissa olemme pyrkineet keskittymään olennaiseen ja toivomme selkeän rakenteen helpottavan luettavuutta. Vastuullisuuden olottuvuuksista liiketoiminnossamme voit lukea lisää vuosiraportin puolelta.

Seuraa meitä some-kanavissa ja osallistu keskusteluun. Haluamme kuunnella asiakkaitamme ja muita sidosryhmiä herkällä korvalla.

OP on syntynyt asiakkaidensa omistamaksi ja toimii rakkautesta Suomeen.

Tuuli Kousa

Johtaja, yhteiskuntasuhteet, mediasuhteet ja vastuullisuus

 @tuulikousa

”Vastuullisuus ei rajoitu yhteisölliseen rooliin, vaan se kattaa koko toiminnan.

Johtamistavan kuvaus

Vastuullisuuden johtaminen
OP Ryhmässä

5

Olennaisuus

7

Johtamistapa olennaisten
näkökohtien osalta

8

Vastuullisuuden johtaminen OP Ryhmässä

Yhteiskuntavastuu on tiivis osa OP:n liiketoimintaa ja strategiaa. Vastuullisuuden perusta rakentuu yhteisiin arvoihimme, vahvalle vakavaraisuudelle ja osaavalle riskienhallinnalle, joita asiakasomisteinen liiketoimintamallimme tukee. Yhteiskuntavastuun toimenpiteissä huomioimme taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun. Tavoittemme yhteiskuntavastuussa on olla toimialan edelläkävijä Suomessa.

OP Ryhmän liiketoiminnan johtamiskäytännöt kattavat suurelta osin myös yhteiskuntavastuun johtamiseen liittyvät toimenpiteet. Keskeiset johtamiskäytännöt on määritelty [OP Ryhmän hallinnointiperiaatteissa](#). Hyvä pankki- ja vakuutustapa ohjaa toimimaan lakien, normien ja säädösten mukaisesti sekä noudattamaan rehellisen ja reilun toiminnan periaatteita. Riskienhallinta ja compliance -toiminto valvoo myös yhteiskuntavastuuseen liittyviä riskejä ja vaatimustenmukaisuutta, ja sillä on kokonaisvastuu vastuullisiin periaatteisiin liittyvästä neuvonnasta. Vastuualue toimii liiketoiminoista riippumattomasti.

Raportointiperiaatteina OP noudattaa GRI G4-viitekehystä, YK:n Global Compactia sekä kehittää raporttia IIRC:n viitekehysten suuntaan. OP huomioi myös GRI:n rahoitusalan toimialakohtaisen liitteen. OP Ryhmän vastuullisuusraportointi noudattaa pääosin samoja laskentarajoja kuin ryhmän taloudellinen raportointi. Poikkeamat ja rajoitukset laskentarajassa on raportoitu kyseessä olevien tunnuslukujen yhteydessä.

Vastuullisuuden organisointi

Vastuullisuuden politiikat ja linjaukset hyväksyy hallintoneuvosto. Yhteiskuntavastuun strategisesta johtamisesta vastaa OP Osuuskunnan johtokunta, joka tekee myös vastuullisuutta koskevat strategiset linjaukset. Yhteiskuntavastuu on OP Osuuskunnan johtokunnassa viestintäjohtajan vastuulla. Vastuullisuutta koskevia asioita käsitellään säännöllisesti johtokunnan lisäksi liiketoimintojen johtoryhmissä. Jokapäiväistä vastuullisuustyötä ohjaa liiketoimintojen vastuullisuuden työryhmät, joiden puheenjohtajana toimii vastuullisuusjohtaja.

Yhteiskuntavastuuohjelma

OP:n yhteiskuntavastuun tavoitteita ohjaa ja koordinoi yhteiskuntavastuuohjelma, joka kokoaa yhteen ryhmätasoisesti yhteiskuntavastuun tuloksia keskeisiltä vaikutusalueilta. Nykyiseen yhteiskuntavastuuohjelmaan on määritelty viisi osa-aluetta:

- Paikallisuus ja yhteiskunta
- Vastuu sidosryhmistä
- Vastuulliset tuotteet ja palvelut
- Eettinen liiketoiminta
- Ympäristö

» [Vastuullisuusohjelman KPI –mittarit sekä vuoden 2015 tulokset OP:n vuosi 2015 -raportissa.](#)

Yhteiskuntavastuuohjelmaa päivitetään vuoden 2016 aikana.

Johtamisen arviointi

Johtamistapaa arvioidaan osana yleisiä johtamiskäytäntöjä. Tavoitteita ja toimintaperiaatteita päivitetään, mikäli esimerkiksi toimintaympäristössä tapahtuu muutoksia, joihin tulee reagoida.

Kansainväliset sitoumukset ja yhteistyö järjestöissä

OP on sitoutunut noudattamaan lakien ja määräysten lisäksi myös kansainvälisiä, toimintaa ohjaavia sitoumuksia. OP allekirjoitti vuonna 2011 Global Compact -aloitteen ja sitoutui noudattamaan aloitteen kymmentä periaatetta ihmisoikeuksista, työelämän oikeuksista, ympäristöperiaatteista ja korruption torjunnasta. Global Compact -periaatteet on viety osaksi OP:n uusia toimittajasopimuksia. Henkilöstölle suunnatussa hyvän liiketavan periaatteiden ja yhteiskuntavastuun verkkokoulutuksessa on huomioitu Global Compactin periaatteet. Global Compact -periaatteista ja niiden soveltamisesta OP:ssa voi lukea lisää tämän raportin lopussa.

OP allekirjoitti YK:n Vastuullisen sijoittamisen periaatteet vuonna 2009 ensimmäisten suomalaisten varainhoitajien joukossa. Tämän jälkeen vastuullisen sijoittamisen toimintatapoja on kehitetty entistä määrätietoisemmin ja samalla on osallistuttu alan laajempaan kehittämiseen. OP on yksi Suomen vastuullisen sijoittamisen yhdistyksen (FINSIF ry) perustajajäseniä. OP on ollut mukana myös esimerkiksi Finanssialan Keskusliiton (FK) vastuullisuustyöryhmässä, yritysvas-

tuuverkosto FiBS:ssä sekä EACB:n (European Association of Co-operative Banks) vastuullisuustyöryhmässä.

Seuraamme aktiivisesti rahoitusalan yrityksille suunnatun ohjeistuksen kehitystä osana OECD:n toimintaohjeita monikansallisille yrityksille. OECD:n toimintaohjeet koostuvat vapaaehtoisuuden pohjautuvista vastuullisuuden periaatteista ja normeista sekä lainsäädännön soveltamisesta kansainvälisessä liiketoiminnassa.

Vuoden 2015 aikana OP allekirjoitti Montreal Pledge:n ja sitoutui siten rahastojensa hiilijalanjäljen mittaamiseen.

OP vastasi edellisvuosien tapaan CDP-kyselyyn, jonka tarkoituksena on kerätä suuryrityksiltä tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista heidän liiketoimintaansa ja keinoista ilmastonmuutoksen torjuntaan ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen. Vuonna 2015 OP:n saavuttama pistemäärä kyselyssä oli 91/100, kaikkien vastaajien keskimääräisen pistemäärän ollessa 84/100.

Keskeisimmät yhteiskuntavastuutamme ohjaavat linjaukset ja periaatteet

- OP Ryhmän hallinnointiperiaatteet
- OP Ryhmän yhteiskuntavastuun linjaukset
- YK:n Global Compact -aloitteen periaatteet
- Hyvän liiketavan periaatteet
- OP Ryhmän yhteiskuntavastuuohjelma

Riskit

Uusien tuotteiden, palveluiden, liiketoimintamallien ja järjestelmien riskit ja näiden muutokset arvioidaan ennen käyttöönottoa. Merkittävät uudet tuotteet, palvelut ja toimintamallit tai näiden muutokset viedään tarvittaessa arvioitavaksi OP Osuuskunnan johtokuntaan, joka viime kädessä tekee päätöksen uusien tuotteiden tai palveluiden käyttöönotosta. Merkittävät toteutuneet riskit viedään johtokunnan tiedoksi osana kuukausittaisia riskikatsausta. Vuosittain päivitetävissä riskikartoituksissa tunnistetaan toimintaan kohdistuvat olennaisimmat riskit, mukaan lukien ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen tai hyvään hallintoon liittyvät riskit (ESG). Näistä kartoituksista tehdään analyysi, joiden pohjalta merkittävät ilmiöt nostetaan johdon tietoisuuteen. OP:n ja sen yhteisöjen riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan tehokkuutta arvioidaan vuosittain päivitetävässä ICAAP-raportissa. Lisäksi sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvonnan ja vakavaraisuuden hallinnan tilan vuosittain.

Olellaisten näkökohtien määrittäminen

Vuonna 2014 määriteltiin raportoinnin kannalta olennaiset näkökohdat GRI G4 -raportointiohjeiston vaatimusten mukaan. Olellaisten näkökohtien tunnistamista varten näkökohtien olennaisuus arvioitiin sekä OP:n että sidosryhmien näkökulmasta. Analyysin tuloksena saatiin 23 näkökohtaa, jotka raportoidaan. Näkökohdat, niiden laskentarajat sekä näkökohtakohtainen johtamistavan kuvaus on esitelty taulukossa sivuilla 8-15.

Olellaisten näkökohdat on hyväksynyt OP Osuuskunnan johtokunta.

Hyvän liiketavan periaatteet (Code of Business Ethics)

Hyvän liiketavan periaatteet muodostavat perustan, jonka mukaisesti kaikkien OP Ryhmässä työskentelevien tulee toimia roolista, asemasta tai toimipaikasta riippumatta. Koko ryhmää ja sen hallintoa sitovat periaatteet nojaavat vahvasti perustehtäväämme sekä arvoihimme ja ovat merkittävä osa toimintamme vastuullisuutta. Hyvän liiketavan periaatteet on julkaistu OP:n verkkosivustolla.

Hyvän liiketavan periaatteiden jalkauttamista koko ryhmässä edistetään verkkokurssin avulla, joka on toteutettu seitsemällä kielellä, jotta lähes jokainen OP:n työntekijä pystyisi käymään verkkokurssin omalla äidinkielellään. Vuoden 2016 alussa 80 % (88) ryhmän työntekijöistä oli suorittanut verkkokurssin ja samalla sitoutunut periaatteiden noudattamiseen. Henkilöstön osaamista tuetaan myös tarjoamalla heille laajasti erilaisia koulutuksia, jotka liittyvät pankki-, vakuutus- ja varallisuudenhoidotoimintoihin, kuten sisäpiirisääntelyyn, eettisyyteen sekä tietoturvaan ja lainsäädäntöön. Hyvän liiketavan periaatteiden soveltamisesta ja niiden vastaiseen toimintaan liittyvistä havainnoista voi keskustella lähimmän esimiehen, HR:n tai Compliance'n kanssa. Ryhmän tarkastusjohtajalle voi lähettää luottamuksellisesti viestin periaatteiden rikkomistapauksista. Eturistiriitatilanteet tai epäilyt niistä raportoidaan joko sekä lähimmälle esimiehelle että Operatiiviset riskit ja Compliance -vastuualueelle tai vain jälkimmäiselle, jolloin asia käsitellään siten, että epäilyksen esittäjän henkilöllisyys säilyy anonyyminä. Jatkuva tai olennaisesta Hyvän liiketavan periaatteiden vastaisesta menettelystä ryhmän hallintoneuvosto huomauttaa kyseisen yhteisön hallitusta.

Olennaisuus

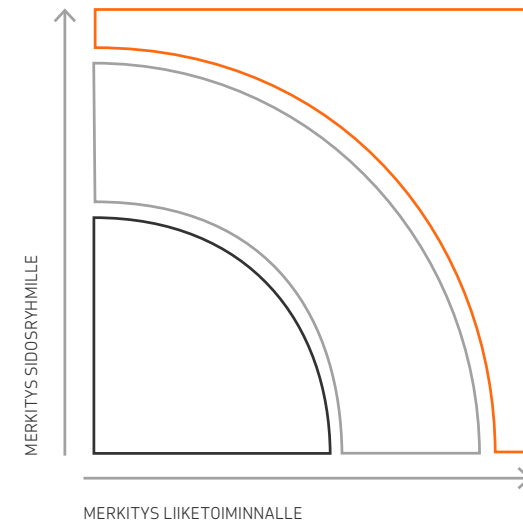
Yhteiskuntavastuu on tiivis osa OP:n liiketoimintaa ja strategiaa. Vastuullisuuden perusta rakentuu yhteisiin arvoihimme, vahvalle vakavaraisuudelle ja osavalle riskienhallinnalle. Yhteiskuntavastuun toimenpiteissä huomioimme taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun. Tavoitteemme yhteiskuntavastuussa on olla toimialan edelläkävijä Suomessa.

Vastuullisuuden olennaisuusarvion tarkoituksena on tunnistaa OP:lle ja sen sidosryhmille keskeisimmät vastuullisuusnäkökohdat. Vastuullisuuden olennaisuusanalyysi on toteutettu edellisen kerran syksyllä 2014. Silloin sidosryhmäkyselyyn osallistui 790 vastaajaa. Kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan muun muassa vastuullisuuteen

liittyvien tekijöiden tärkeyttä OP:n toiminnassa sekä OP:n onnistumista vastuullisuustyössään. Olennaisuusanalyysiprosessi noudatteli pääsääntöisesti Global Reporting Initiative G4:n prosessia.

OP:n keskeisimmät vastuullisuusnäkökulmat

Paikallisuus ja yhteiskunta	Vastuulliset tuotteet ja palvelut	Eettinen liiketoiminta	Vastuu sidosryhmistä	Ympäristö
Taloudelliset tulokset, pankin vakaus	Talousrikollisuuden torjunta	Asiakkaiden yksityisyyden suoja	Henkilöstön työterveys ja -turvallisuus	Ympäristövastuu toimitusketjussa
Rahoituspalvelujen saatavuus	Yritysvastuuriskien hallinta	Eettinen liiketoiminta	Henkilöstön koulutus ja kehittäminen	Ympäristöhyötyjä tuovat tuotteet
Osuustoiminnallisuus	Vaikutukset yhteiskuntaan	Tuotesuunnittelun ja myynnin oikeudenmukaisuus	Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet	Energiankulutus ja päästöt
Työllistäminen	Sähköisten palvelujen kehittäminen		Sidosryhmäyhteistyö ja vuorovaikutus	
			Ihmisoikeudet	
			Toimitusketjun hallinta	

Johtamistapa olennaisten näkökohtien osalta

Tunnistettu olennainen näkökohta	Näkökohdan vaikutukset ja niiden johtamistapa	Raportoinnin kattavuus ja rajaukset	Raportoitavat tunnusluvut	Näkökulmaan liittyvät OPn vastuullisuusohjelman aiheet
TALOUDELLINEN VASTUU				
<p>Taloudelliset tulokset</p> <p>Välilliset taloudelliset vaikutukset</p>	<p>OPlla on kokonaisuutena merkittäviä välittömiä ja välillisiä taloudellisia vaikutuksia sekä koko suomalaisessa yhteiskunnassa että paikallisissa talouksissa Taloudellinen vastuu on sekä toiminnan liiketaloudellisesta kestävydestä huolehtimista että yrityksen sidosryhmiin ja laajemmin yhteiskuntaan kohdistuvien taloudellisten vaikutusten huomioon ottamista. Rooli talouden rahoittajana ja vakuuttajana sekä vastuu asiakkaista korostuvat erityisesti taloudellisesti vaikeina aikoina.</p> <p>Välillisiä taloudellisia vaikutuksia syntyy toiminnan vaikutuksista paikallisen ja alueellisen talouden elinvoimaisuuteen sekä yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. Esimerkkejä välillistä taloudellisista vaikutuksista ovat työllistäminen, hankinnat, investoinnit, rahoitus ja verojen maksu.</p> <p>Tavoitteet: Perustaltaan osuustoiminnallisena toimijana OP Ryhmän tavoitteena ei ole voiton maksimointi omistajille, vaan osuuskunnan omistaja-asiakkaiden tarvitsemien palvelujen tuottaminen mahdollisimman tehokkaasti. Liiketoiminnan tuloksesta merkittävä osa palautuu omistaja-asiakkaille. Loppuosa tuloksesta jää ryhmän taseen vahvistamiseen ja luotonantokyvyn turvaamiseen. Meidän on toimittava tehokkaasti ja kilpailukykyisesti sekä oltava kannattava ja vakava-rainen. Meidän on tuotettava asiakkaiden tarvitsemat palvelut kilpailukykyisesti.</p> <p>» Taloudelliset tavoitteet on esitelty IR-raportissa</p> <p>Politiikat ja sitoumukset: OP noudattaa EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (International Financial Reporting Standards, IFRS).</p> <p>Johtaminen: Taloudellisia vaikutuksia ohjataan osana strategiaa ja liiketoimintaa. OP Ryhmä raportoi tuloslaskelmat ja taseet seuraavista segmenteistä: pankkitoiminta, vahinkovakuutus ja varallisuudenhoito.</p>	OP Ryhmä	G4-EC1 G4-EC2 G4-EC3 G4-EC4 G4-EC7 G4-EC8	

Tunnistettu olennainen näkökohta	Näkökohdan vaikutukset ja niiden johtamistapa	Raportoinnin kattavuus ja rajaukset	Raportoitavat tunnusluvut	Näkökulmaan liittyvät OPn vastuullisuusohjelman aiheet
YMPÄRISTÖVASTUU				
<p>Energia</p> <p>Päästöt</p> <p>Jätevedet ja jätteet</p>	<p>Oman toiminnan suorista ympäristövaikutuksista toimitilojen lämpö- ja sähköenergiankulutus on merkittävin. Pyrimme vähentämään energiankulutusta ja toimimaan energiatehokkaasti säästäen näin myös kustannuksia. OPn toiminnassa aiheutuu jätteitä, joista merkittävimmät syntyvät omasta toiminnasta. OPn tavoitteena on ensisijaisesti jätteiden synnyn ehkäisy, materiaalin uudelleen hyödyntäminen, jätteen hyödyntäminen energiaksi polttamalla, ja jos muita vaihtoehtoja ei ole loppusijoitus kaatopaikalle.</p> <p>Omien toimintojen vaikutuksista aiheutuu kasvihuonekaasupäästöjä. OP aiheuttaa kasvihuonekaasupäästöjä myös välillisesti toimintaympäristönsä kautta.</p> <p>Tavoitteet: OP huomioi ympäristövaikutukset kaikessa toiminnassaan tuotekehityksestä palveluihin. Arvioimme ympäristöriskejä osana riskienhallintaa. Pyrimme toimillamme minimoimaan ympäristövaikutuksiamme, tavoitteena oman toiminnan hiilijalanjalan pienentäminen, Green Office -toimistoissa työskentelevien määrän kasvattaminen, jätteiden synnyn ehkäisy, hyötykäyttöasteen nostaminen ja materiaalienkierrättäminen.</p> <p>Linjaukset ja politiikat: Päästölaskentaa OP tekee GHG Protokollan (Greenhouse Gas Protocol) mukaisesti ja kasvihuonekaasut on ilmoitetaan CO₂-ekvivalenteina. Ympäristölainsäädännöstä toimintaa ohjaa esimerkiksi energiatehokkuuslaki ja jätelaki. OPn oma toiminta ei ole päästökaupan alaista.</p> <p>Johtaminen: OPlla on käytössä WWF:n Green Office -järjestelmä. Green Officea sovelletaan Vallilan korttelin lisäksi seitsemässä pankissa. Tavoitteemme on laajentaa Green Officen käyttöä pankeissa. Green Office on yksi keino viestiä henkilöstölle ympäristötietoutta. Käytännön työkaluina toimitiloissamme lisäksi energianseurantajärjestelmät, jäteraportointi ja rakennusten ympäristösertifioinnit (LEED). Energiatehokkuusdirektiivin mukaisesti OP on laatinut suuren yrityksen energiakatselmuksen.</p>	OP Ryhmä	G4-EN3 G4-EN5 G4-EN6 G4-EN15 G4-EN16 G4-EN17 G4-EN18 G4-EN23	

Tunnistettu olennainen näkökohta	Näkökohdan vaikutukset ja niiden johtamistapa	Raportoinnin kattavuus ja rajaukset	Raportoitavat tunnusluvut	Näkökulmaan liittyvät OP:n vastuullisuusohjelman aiheet
SOSIAALINEN VASTUU				
Henkilöstö ja työolot				
<p>Työllistäminen</p> <p>Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet</p> <p>Työterveys ja turvallisuus</p> <p>Koulutus</p> <p>Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet</p>	<p>Henkilöstöön ja työoloihin liittyy merkittäviä vaikutuksia, koska OP Ryhmä on suuri suomalainen työllistäjä. OP Ryhmässä on työntekijöitä 12 130, joista 435 työskentelee Suomen ulkopuolella.</p> <p>Tavoite: OP Ryhmän tavoitteena on olla finanssialan vetovoimaisin työnantaja ja yksi arvostetuimmista suurista työnantajista Suomessa. Haluamme kehittää henkilöstömme osaamisesta ja jatkuvasta uudistumisesta koko työuran ajan ryhmälle menestystekijän, jolla vastataan muuttuvan toimintaympäristön ja digitalisaation tuomiin haasteisiin sekä varmistetaan tarvittava osaaminen nyt ja tulevaisuudessa. Edistämme tasa-arvoista kohtelua sekä tasapuolisia mahdollisuuksia rekrytoinnissa, palkkauksessa ja etenemisessä. Turvallisuus huomioidaan OP:n kaikessa toiminnassa.</p> <p>Linjaukset ja politiikat: Henkilöstöön ja työoloihin liittyviä vaikutuksia OP:ssa johdetaan strategisten HR-linjausten ja OP Ryhmän henkilöstöpolitiikan mukaisesti. Yhteistyö henkilöstön ja työnantajan välillä perustuu paikalliseen lainsäädäntöön. Vastuu työturvallisuudesta on erityisesti työnantajalla. Työturvallisuus perustuu ennakointiin ja suunnitelmallisiin työtapoihin.</p> <p>Johtaminen: Käytännön johtamistyökaluja ovat OP Ryhmän hyvän johtamisen periaatteet, palkitsemisjärjestelmä ja -politiikka, yhteinen tasa-arvon runkosuunnitelma ja osaamisen kehittämisen toimintamallit.</p> <p><i>Uhkaaviin tilanteisiin</i> on luotu ryhmätasoiset menettelytavat, joita tulee soveltaa paikallisesti ryhmän eri yhteisöissä. <i>Pankkiryöstötilanteisiin</i> on luotu menettelytavat ja raportointikäytännöt. <i>Vakavien uhkatilanteiden</i> varalta on sovittu menettelytavat jälkihoidon järjestämiseen sekä henkilöstön suojaamiseen. Ohjeistusten läpikäynti on osa asiakaspalvelussa työskentelevien perehdytysohjelmaa ja käytännöt tulee kerrata vuosittain. Toteutuneet uhkatilanteet kirjataan operatiivisten riskien hallinnan järjestelmään ja raportoidaan johtokunnalle säännöllisesti. Henkilöstön kokemuksia uhkaavista asiakaspalvelutilanteista seurataan myös henkilöstötutkimuksella. Vakavat uhkatilanteet ilmoitetaan poliisille. Pankkiryöstötilanteet raportoidaan johtokunnalle reaaliaikaisesti ja kirjataan operatiivisten riskien hallinnan järjestelmään.</p>	OP Ryhmä	G4-LA1 G4-LA3 G4-LA4 G4-LA5 G4-LA6 G4-LA11 G4-LA12	(VS) (EL)

Tunnistettu olennainen näkökohta	Näkökohdan vaikutukset ja niiden johtamistapa	Raportoinnin kattavuus ja rajaukset	Raportoitavat tunnukset	Näkökulmaan liittyvät OPn vastuullisuusohjelman aiheet
Ihmisoikeudet				
Syrjinnän kieltä Ihmisoikeuksien valituskanavat	<p>Koko ryhmää ja sen hallintoa sitovat periaatteet nojaavat vahvasti perustehtäväämme sekä arvoihimme ja ovat merkittävä osa toimintamme vastuullisuutta. OPn omaan toimintaan ei liity välittömästi merkittäviä ihmisoikeusriskejä tai -vaikutuksia. Välillisesti tällaisia vaikutuksia voi kuitenkin liittyä toimitusketjuun tai sijoitus- ja rahoituskohteiden toimintaan.</p> <p>Tavoite: OP pyrkii ehkäisemään syrjintää kaikessa toiminnassaan. OP pyrkii ehkäisemään ihmisoikeuksien loukkauksia sekä tukemaan lapsityövoiman ja pakkotyön poistamista toiminnassaan sekä toimitusketjussaan.</p> <p>Politiikat ja sitoumukset: OPn toimintaa ohjaa hyvä pankki- ja vakuutusala sekä finanssialan sääntely. Syrjinnän ehkäisystä ja ihmisoikeuksista linjaavat esimerkiksi YK:n Global Compact, UN PRI, ILO:n sopimus työelämän perusoikeuksista, joihin OP on sitoutunut, sekä OPn Hyvän liiketavan periaatteet.</p> <p>Johtaminen: Epäilystä Hyvän liiketavan periaatteiden noudattamatta jättämisestä voi keskustella HR:n, lähiesimiehen tai Compliance kanssa. Henkilöstö voi ilmoittaa syrjintäepäilyt myös tarkastustoiminnolle. Asiakkaan syrjintäepäilykset tulevat tietoomme pääsääntöisesti viranomaisten toimittamien selvityspyyntöjen kautta.</p> <p>OP edellyttää tavarantoimittajien noudattavan OPn yhteiskuntavastuun toimittajavaatimuksia, Hyvän liiketavan periaatteita sekä soveltuvaa lainsäädäntöä ja kansainvälisiä sopimuksia.</p>	OP Ryhmä	G4-HR3 G4-HR12	(VS) (EL)

Tunnistettu olennainen näkökohta	Näkökohdan vaikutukset ja niiden johtamistapa	Raportoinnin kattavuus ja rajaukset	Raportoitavat tunnusluvut	Näkökulmaan liittyvät OPn vastuullisuusohjelman aiheet
Yhteiskunta				
<p>Paikallis-yhteisöt</p> <p>Korruption-vastaisuus</p> <p>Poliittinen vaikuttaminen</p> <p>Kilpailun rajoittaminen</p> <p>Määräysten-mukaisuus</p>	<p>OP Ryhmän kannalta yhteiskunnallisista vaikutuksista merkittävimpiä ovat talousrikollisuuden ja väärinkäytösten aktiivinen torjunta, kuten lahjonnan ja korruption kitkeminen sekä kilpailunvastaisuuden poistaminen. OPn vaikutuksista yhteiskuntaan kuvaa myös se, että OPlla on Suomen laajin pankki- ja vahinkovakuutuspalvelut kattava palveluverkko. Suhtautumisemme kilpailunvastaisuuteen, korruptioon ja lahjontaan on ehdottoman kielteinen. OPlle on tärkeää noudattaa lakeja ja Hyvän liiketavan periaatteita. OP Ryhmässä ei tueta poliittisia puolueita eikä osallistuta yksittäisten ehdokkaiden vaalikampanjoiden tukemiseen.</p> <p>Tavoite: OP pyrkii ehkäisemään talousrikollisuutta, väärinkäytöksiä sekä mahdollistamaan avoimen kilpailun. OPssa nähdään, että finanssialalla on keskeinen merkitys kansantalouden hyvinvoinnille sekä välttämättömien peruspalveluiden ja toimintamahdollisuuksien tuottamisessa kansalaisille, yrityksille ja yhteisöille. OP ryhmä on aktiivisesti mukana kehittämässä paikallista ja alueellista elinvoimaisuutta</p> <p>Politiikat ja sitoumukset: OP Ryhmän yhteisöissä noudatetaan Operatiivisten riskien hallinnan menettelytavat -ohjetta. OP Ryhmässä ei tueta poliittisia puolueita eikä osallistuta yksittäisten ehdokkaiden vaalikampanjoiden tukemiseen. Näkökulmia ohjaa muun muassa YK:n Global Compact aloite sekä OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille. OPn keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamassa Hyvän liiketavan periaatteet -dokumentissa on linjattu, että vältämme kaikkia tilanteita, jotka voivat asettaa itsemme ja OP Ryhmän alttiiksi lahjusepäilyille. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaamme ohjaavat kansallinen lainsäädäntö, viranomaismääräykset, kansainväliset käytänteet sekä ylimmissä johdossa hyväksytyt Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen toimintamalli.</p> <p>Johtaminen: Operatiivisten riskien hallinnan ohjeistuksen mukaisesti yhteisö päivittää operatiivisten riskien kartoituksen vuosittain. Hyvän liiketavan periaatteet -ohjeen jalkauttamiseksi on toteutettu koko OP Ryhmän henkilöstölle pakollinen verkkokurssi. Eturistiriitojen hallinta OP Ryhmässä -ohjeella pyritään estämään korruptiotapaukset. Kaikki OP Ryhmän yhteisöt vastaavat osaltaan eturistiriitoja koskevan ohjeistuksen noudattamisesta yhteisössä. Jokaisen yhteisössä toimivan johto- ja toimihenkilön tulee tuntee ohjeistus. Vastuu ohjeistuksen noudattamisen valvonnasta on jokaisella esimiehellä ja viime kädessä valvonnasta vastaa kunkin yhteisön toimitusjohtaja ja hallitus. Eturistiriitojen hallintaa koskeva ohjeistus tulee käsitellä yhteisössä ja sen henkilöstön keskuudessa säännöllisin väliajoin sekä aina perehdytettäessä henkilö uuteen tehtävään. OPlla on väärinkäytösten torjuntaan osoitettu turvallisuushenkilökunta, joka käsittelee ryhmän sisäiset ja ulkoiset väärinkäytökset. Rikoksen tunnusmerkit täyttävistä tapahtumista tehdään aina tutkintapyyntö ja väärinkäytöksiin liittyvistä asioista raportoidaan kulloinkin asianomaiselle viranomaiselle, esimerkiksi Finanssivalvonnalle, sekä sisäisesti OPn johtokunnalle. Olemme järjestäneet rahanpesulain mukaisesti asiakkaan tuntemisen ja jatkuvan seurannan menetelmät sekä henkilöstön koulutuksen, ohjeistuksen ja suojelun. Epäilyttävistä tapahtumista raportoimme rahanpesun selvittelykeskukselle lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.</p>	OP Ryhmä	FS13 FS14 G4-S03 G4-S04 G4-S05 G4-S06 G4-S07 G4-S08 G4-S011	(PY) (VS) (VT) (EL)

Tunnistettu olennainen näkökohta	Näkökohdan vaikutukset ja niiden johtamistapa	Raportoinnin kattavuus ja rajaukset	Raportoitavat tunnusluvut	Näkökulmaan liittyvät OPn vastuullisuusohjelman aiheet
Tuotevastuu				
<p>Tuote ja palvelutiedot</p> <p>Markkinointiviestintä</p> <p>Asiakkaiden yksityisyyden suoja</p> <p>Määräysten mukaisuus</p>	<p>OPn toimihenkilöillä ja toimielimien jäsenillä on lakiin perustuva salassapitovelvollisuus asiakkaiden asioiden käsittelyssä. OP on sitoutunut vastuulliseen markkinointiin ja mainontaan. Lainsäädännön mukaan asiakkaalle on ilmoitettava tietyt, tuotteeseen tai palveluun liittyvät ehdot, ominaisuudet tai riskit.</p> <p>Tavoite: Asiakkaisiin liittyviä tietoja käsitellään niiden edellyttämällä huolellisuudella. Markkinoinnissa OP pyrkii antamaan tuotteista ja palveluista kaikki ne tiedot, joilla saattaa olla merkitystä asiakkaan päätöksenteossa. OP kannustaa asiakkaitaan parantamaan talouslukutaitoja. Erityisesti nuoriin ja lapsiin kohdistuva markkinointi on hyvin rajoitettua. OP huomioi kohderyhmän yleisen kokemattomuuden ja rajoitetun oikeudellisen toimintakyvyn.</p> <p>Politiikat ja periaatteet: Ryhmä noudattaa markkinointilainsäädäntöä ja kansainvälisten järjestöjen itsesääntelyohjeituksia, joita ovat muun muassa Kansainvälisen kauppakamarin ICC:n ohjeet. Lisäksi OP noudattaa Kuluttajaviraston ja Finanssivalvonnan markkinointiohjetta. Eturistiriitatilanteet on ohjeistettu Hyvän liiketavan periaatteissa. Laki luottolaitostoiminnasta määrittää pankkialaisuutta koskevan veloitteen, jolla tarkoitetaan ryhmän asiakkaan tai muun toimintaan liittyvän henkilön tietojen salassapitovelvoitetta. OPn toimihenkilöillä ja toimielimien jäsenillä on lakiin perustuva salassapitovelvollisuus; pankki- ja vakuutuslainsäädäntö varmistavat asiakkaiden asioiden luottamuksellisen käsittelyn. Toimihenkilöt saavat käsitellä asiakastietoja vain työtehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.</p> <p>Johtaminen: OPssa noudatetaan alan toimintaan liittyvää sääntelyä, hyvää vakuutus- ja pankkitapaa sekä hyvää arvopaperimarkkinatapaa. Lisäksi useat lait ja valvontaviranomaisten antamat määräykset ja ohjeet ohjaavat OPn toimintaa kaikilla aloilla. Hyvän liiketavan periaatteet antavat eettisen perustan, jonka mukaisesti kaikkien OPssa työskentelevien tulee toimia roolista, asemasta tai toimipaikasta riippumatta. Compliance käy säännöllisesti läpi markkinointimateriaalia ja antaa niistä parannusehdotuksia, jotka liiketoiminta korjaa välittömästi. OP on mukana valtakunnallisessa nuorten taloustaitohankkeessa. Paikallisesti pankit pitävät kouluissa oppitunteja opastaen omaan taloudenpitoon.</p> <p>Periaatteita noudatetaan osana normaaleja prosesseja. Periaatteet päivitetään tarvittaessa. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuushallinnan periaatteet hyväksyy hallintoneuvosto.</p>	OP Ryhmä	G4-PR3 G4-PR4 G4-PR5 G4-PR7 G4-PR8 G4-PR9	

Tunnistettu olennainen näkökohta	Näkökohdan vaikutukset ja niiden johtamistapa	Raportoinnin kattavuus ja rajaukset	Raportoitavat tunnusluvut	Näkökulmaan liittyvät OP:n vastuullisuusohjelman aiheet
Tuotevastuu				
Omistajuus	<p>OP hallinnoi 68 miljardin euron asiakasvaroja. Aktiivinen omistajuus on kiinteä osa vastuullista sijoittamista.</p> <p>Tavoitteet: Toimimme aktiivisina omistajina, kannustamme kohdeyhtiötämme ja yhteistyökumppaneitamme vastuulliseen liiketoimintaan sekä edistämme vastuullisen sijoittamisen yleistymistä toimialalla.</p> <p>Politiikat ja sitoumukset: OP Rahastoyhtiö käyttää hallinnoimiensa sijoitusrahastojen äänioikeutta OP Rahastoyhtiön hallituksessa hyväksytyn omistajapolitiikan mukaisesti. Epäkohdat pyritään käsittelemään suoraan yhtiön kanssa ennen yhtiökokouksia, jolloin mahdollisissa äänestystilanteissa tuetaan hallituksen esitystä.</p> <p>OP-Varallisuudenhoito on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (UNPRI). Odotamme sijoituskohteidemme noudattavan yleisesti hyväksytyjä kansainvälisiä normeja, kuten Global Compactia ja OECD:n ohjeita monikan-sallisille yrityksille.</p> <p>Johtaminen: Omistajapolitiikkaa toteutetaan osallistumalla aktiivisesti erityisesti suomalaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin. Yksi tärkeimmistä keinoista hankkia tietoa ja arvioida yritysten vastuullisuutta ovat salkunhoitajien tapaamiset yritysjohtajien kanssa. Potentiaalisten ja nykyisten sijoitusten systemaattinen ESG -kriteeristön seuranta ja valvonta toteutetaan ulkopuolisen kansainvälisen kumppanin kautta. Mikäli sijoituskohteiden joukossa on yrityksiä, joilla on kansainvälinen normirikkomus tai joiden toiminta ei muutoin ole vastuullista ja sijoittajan pidemmän aikavälin etujen mukaista, vaikutamme yritykseen tilanteen korjaamiseksi. Mikäli vaikuttaminen ei johda tulokseen, sijoituskohde voidaan vastuullisen sijoittamisen toimikunnan päätöksellä myydä.</p>	OP Rahasto- yhtiö	FS10 FS11	(VT) (EL)

Tunnistettu olennainen näkökohta	Näkökohdan vaikutukset ja niiden johtamistapa	Raportoinnin kattavuus ja rajaukset	Raportoitavat tunnusluvut	Näkökulmaan liittyvät OPn vastuullisuusohjelman aiheet
Tuotevastuu				
Auditoinnit	<p>Vastuullisuus integroituu osaksi liiketoimintaa ja myös ympäristö- ja sosiaalisen vastuun politiikkojen toteutumista sekä niihin liittyviä riskejä arvioidaan osana liiketoiminnan prosesseja. Yhteiskuntavastuuasioiden noudattamista käydään läpi esimerkiksi uusien tuotteiden, liiketoimintamallien ja järjestelmien hyväksymismenettelyssä sekä toiminnan eettisyyden valvonnassa. Omistajuuteen liittyvät auditoinnit on kuvattu näkökohdan Aktiivinen omistajuus yhteydessä.</p> <p>Tavoitteet: OPn hankinnan tavoitteena on varmistaa hankittavien tuotteiden, palveluiden tai oikeuksien kokonaistannustehokkuus, laadukkuus, luotettavuus ja eettisyys sekä ammattimainen toimittajajohtaminen OP Ryhmän ja sen asiakkaiden eduksi.</p> <p>Politiikat ja sitoumukset: Hankintaa ohjaavat hankintaohjeistuksen lisäksi yhteiskuntavastuun toimittajavaatimukset.</p> <p>Johtaminen: OPn yhteiskuntavastuun toimittajavaatimukset sisältyvät palvelun ja tuotteiden toimittajien sopimukseen. Toimittajat tekevät yhteiskuntavastuun itsearviointin ensimmäisen kerran kilpailutuksen yhteydessä ja yhteistyön aikana säännöllisesti OPn Hankinnan ohjaamana. Vuonna 2015 kehitetyn toimintamallin mukaan OP auditoi toimittajia Hankinnan yhteiskuntavastuun auditointisuunnitelman mukaisesti. Yhteiskuntavastuuseen liittyviä auditointimenettelyjä kehitetään osana OP Ryhmän johtamiskäytäntöjä.</p>			VS VT EL

Vastuullisuusohjelman koodit:

- Paikallisuus ja yhteiskunta
- Vastuu sidosryhmistä
- Vastuulliset tuotteet ja palvelut
- Eettinen liiketoiminta
- Ympäristö

GRI-indikaattorit

Taloudelliset vaikutukset	17
Ympäristövaikutukset	20
Sosiaalinen vaikutukset	22

Taloudelliset vaikutukset

G4-EC1 Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen

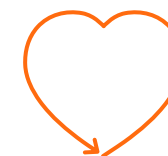
OP Ryhmän asiakasomisteisuuden perustan luoman kaksoisroolin myötä liiketoiminnan hyöty ja lisäarvo kanavoituvat asiakassuhteen kautta jäsenille ja asiakkaille. Osuuspankit käyttävät tuloksensa asiakkaiden hyväksi keskittämistuina ja muina taloudellisina etuina sekä palvelukyvyyn ylläpitona ja kehittämisenä. Vuonna 2015 uusia asiakasbonuksia kertyi 197 miljoonaa euroa eli 4,5 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Merkittäväällä osalla OP:n taloudellisista vaikutuksista on välillisiä vaikutuksia myös paikallisen ja alueellisen talouden elinvoimaisuuteen. Esimerkkejä välillisistä taloudellisista vaikutuksista ovat:

- työllistäminen (uusien työpaikkojen luonti, harjoittelupaikat, kesätyöpaikat)
- hankinnat (ostot paikallisilta tavarantoimittajilta)
- investoinnit (kiinteistöt, paikallinen infrastruktuuri ja rakennushankkeet)
- rahoitus (uusien yritysten perustamiseen liittyvä rahoitus, paikallisten kohteiden rahoitus)

TALOUDELLISEN LISÄARVON TUOTTAMINEN JA JAKAUTUMINEN SIDOSRYHMITÄIN

Miljoonaa euroa	2013	2014	2015
Suomi			
Tuotettu suora taloudellinen lisäarvo			
a) Tuotot	2 450	2 657	2 808
Taloudellisen lisäarvon jakauma			
b) Liiketoiminnan kulut	619	661	574
c) Henkilöstökulut	791	741	781
d) Palautukset omistaja-asiakkaille	193	195	195
e) Tuloverot	36	308	249
f) Lahjoitukset ja tuki	3,0	3,7	2,8
Vakavaraisuuden vahvistamiseen, liiketoiminnan kehittämiseen	807	749	1 007

Osuuspankit ovat useilla paikkakunnilla yksi suurimmista veronmaksajista, ja ryhmätasolla OP on Suomen suurimpia veronmaksajia. OP Ryhmän tilikauden 2015 tuloverot olivat 251 miljoonaa euroa (337). Ryhmän tuloverot olivat laskennallisten verojen muutoksen jälkeen 249 miljoonaa euroa (308). Efektiivinen verokanta oli 22,5 % (33,6).

#Hyvä kiertämään

OP Kainuu teki 100-vuotisen taipaleensa kunniaksi yhden uudenvuodenlupauksen: joka viikko yksi hyvä teko Kainuun hyväksi, yhdessä kainuulaisten kanssa. Olemme esimerkiksi toimittaneet lastenosastolle viihde-elektronikkaa, järjestäneet vanhuksille viihdekonsertin, tukeneet omaishoitajia ja erityislasten vanhempien jaksamista sekä nuorten mielenterveystyötä, luettelee pankinjohtaja Hanna Niskanen.

- Kaikki teot eivät ole olleet aineellisia avustuksia tai rahallisia juttuja, vaan myös henkilöstömme on lähtenyt tähän hienosti mukaan. Olemme olleet muun muassa ulkoiluttamassa vanhuksia ja luovuttamassa verta sekä siivonneet leikkipuistoa.

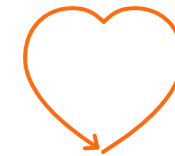
Hyvä teko -kampanjaa jatketaan tänä vuonna koko ryhmässä. #hyväkiertämään

G4-EC2 Ilmastonmuutoksen taloudelliset seuraamukset ja muut riskit ja mahdollisuudet organisaation toiminnalle

OP suorat vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Ympäristöriskit, ilmatoriskit mukaan lukien, voivat kuitenkin vaikuttaa OP:n liiketoimintaan paitsi välittömästi, myös välillisesti asiakkaisiin ja sidosryhmiin kohdistuvien vaikutusten kautta. Päästö- ja energiantensiivisillä toimialoilla ilmastonmuutoksella ja esimerkiksi siihen liittyvällä sääntelyllä voi olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Välillisiä ilmastonmuutosvaikutuksia syntyy OP:n rahoitusten ja sijoitusten kautta.

Sään ääri-ilmiöt kuuluvat operatiivisina riskeinä myös OP:n oman toiminnan jatkuvuussuunnittelun piiriin. Lisäksi ilmastonmuutokseen liittyvät huolenaiheet saattavat muodostaa maineriskejä, mikäli OP:n tai jopa sen kumppanien tai asiakkaiden toiminnassa havaittaisiin merkittävää ristiriitaa ilmastonmuutoksen torjunnan kanssa.

Toisaalta yleinen ympäristötietoisuuden paraneminen luo myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia esimerkiksi ympäristövastuuta korostaville sijoitustuotteille sekä erilaisille omaisuusvakuutuksille. Vahinkovakuutusliiketoiminnassamme seurataan jatkuvasti ilmastonmuutoksen riskivaikutusten kehitystä nykyisten voimassa olevien ja uusien vakuutustuotteiden kannalta. Tavoitteenamme on kattaa mahdollisimman laajasti kaikki vakuutuskelpoiset riskit muuttuvissakin olosuhteissa. Ilmastonmuutokseen liittyvien riskien taloudellisia vaikutuksia OP arvio vuosittain CDP-vastauksessaan.

Pohjois-Savon Osuuspankin Omistaja-asiakas tekee hyvää -kampanja

Pohjois-Savon Osuuspankki käynnisti syyskuun 2015 alussa paikallisen Omistaja-asiakas tekee hyvää -kampanjan, jossa pankki lahjoittaa jokaista uutta pankkiin liittynyttä omistaja-asiakasta kohden 10 euroa paikalliseen kohteeseen. Lahjoitukset tehdään kuukausittain. Asiakkaat voivat ehdottaa lahjoituksen saajia pankin nettisivujen ja Facebook-sivujen kautta, ja pankin johto valitsee näistä ehdotuksista lahjoituksen saajan. Asiakkaiden ehdotuksia tuli kampanjan neljän ensimmäisen kuukauden aikana yli 30.

Syksyn 2015 aikana lahjoitettiin lähes 12 000 euroa. Kampanjan ensimmäiset kuukausilahjoitukset saivat Omaiset Mielenterveystyön tukena ry, KYSin lasten veri- ja syöpätautien osasto, Iisalmen Pelastakaa Lapset ry ja Nuorten Palvelun Zempparitoiminta. Kampanjan jatkuu 30.6.2016 saakka.

Epäsuorat taloudelliset vaikutukset

G4-EC7 Infrastruktuuri-investointien ja yleishyödyllisten palvelujen tuen kehitys ja vaikutukset

OPlla on Suomen laajin pankki- ja vahinkovakuutuspalvelut kattava palveluverkko sekä PrivateBanking -verkosto. Sen avulla halutaan varmistaa asiakkaiden tasa-arvoiset asiointimahdollisuudet. Palveluverkko kattaa sekä digitaaliset palvelukanavat (op.fi, OP-mobiili, Pivo), puhelinpalvelun että toimipaikkaverkon. Kehitämme palveluitamme kuunnellen asiakkaiden muuttuvia tarpeita.

G4-EC8 Keskeiset epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus

OP Ryhmän palveluksessa oli vuoden 2015 lopussa 12 130 henkilöä (12 356). Vakinaisessa työsuhteessa oli 93 prosenttia (95) ja määräaikaisessa työsuhteessa 7 prosenttia (5). Kesätyöntekijöitä ja harjoittelijoita ryhmän palveluksessa oli vuoden aikana yhteensä 483.

OP on myös merkittävä suomalaisten tavaroiden ja palvelujen ostaja. Palveluiden, tuotteiden, oikeuksien ja korvauspalveluiden kumppaniverkoston yhteenlaskettu ostovolyyymi oli vuonna 2015 noin 615 (900) miljoonaa euroa, ja toimittajia oli yli 20 000. Lisäksi ryhmän liiketoiminnot vastaavat itse varainhankintaan ja sijoitustoimintaan liittyvistä hankinnoista.

Ostosopimusten ja -tilausten tulee perustua ryhmän hankinnan neuvottelemiin ryhmätasoisin puitesopimuksiin siltä osin kuin soveltuva sopimus on olemassa. Näissä sopimuksissa edellytetään toimittajien huomioivan vuoden 2015 aikana käyttöön otettujen yhteiskuntavastuun toimittajavaatimusten lisäksi OPn Hyvän liiketavan periaatteet sekä Global Compact -aloitteen toiminnassaan ja noudattavan kulloinkin sovellettavia lakeja ja määräyksiä. Vuoden 2015 aikana käyttöönotetut OPn yhteiskuntavastuun toimittajavaatimukset liitetään hankintaohjeistuksen mukaisesti uusiin tavarantoimittajien sopimuksiin. Toimittajat tekevät yhteiskuntavastuun itsearvioinnin ensimmäisen kerran kilpailutuksen yhteydessä ja yhteistyön aikana säännöllisesti. OP auditoi toimittajia hankinnan auditointisuunnitelman mukaisesti. Keskitetyn hankinnan kotimaisten toimittajien osuus on noin 98 %.

» [Lue lisää IR -raportti vaikutukset yhteiskuntaan.](#)

”

Vuonna 2015 50 osuuspankkia tarjosi yhteensä noin 1 200 kesätyöpaikkaa 15–17-vuotiaille nuorille paikallisissa yleishyödyllisissä yhdistyksissä. Pankin tuki työnantajalle oli 360 euroa kesätyöntekijää kohden.

Ympäristövaikutukset

Energia

G4-EN3 Organisaation oma energian kulutus ja G4-EN5 Energiaintensiteetti

Kokonaisenergiankulutus kattaa OP Ryhmän lämpö- ja sähköenergian sekä varavoimakoneiden polttoaineet kaikissa toimintamaissa (pl. Venäjä). Vuonna 2015 kokonaisenergiankulutus oli 142 360 MWh ja se on laskenut edellisestä vuodesta 15,2 %. Vuoden 2013 kulutusseurannan kattavuus on puutteellinen, eikä sitä sen vuoksi ole esitetty. Kohteiden, jotka eivät ole kulutusseurannan piirissä, kulutukset on laskettu kiinteistötyypeittäin ominaiskulutusten perusteella. Näiden kohteiden osuus kulutuksista on noin puolet.

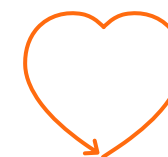
Vallilan korttelin ja siellä sijaitsevien konesalitoimintojen sähköenergia oli tuotettu kokonaan tuulivoimalla. Energiaintensiteetti eli kokonaisenergiankulutus OP Ryhmän kiinteistöissä henkeä kohti oli 11,7 MWh/vuosi/henkilö. Vallilan kiinteistöissä varavoimakoneen koekäyttöihin on käytetty noin 600 litraa polttoainetta.

G4-EN6 Energian kulutuksen vähentäminen

Vuoden 2015 aikana valmistunut uusi Vallilan kortteli on rakennettu energia- ja ympäristöperiaatteet huomioiden. Vallilan uusi toimitilahanke on luokiteltu LEED-ympäristöluokituksella ja sen arvosana oli Kulta. Esimerkiksi valaistus on toteutettu leditekniikalla, jota ohjataan liiketunnistimin. Kiinteistö liitettiin kaukokylmäverkostoon.

KOKONAISENERGIAKULUTUS OP RYHMÄSSÄ

	2014	2015
Kaukolämpö	77 716	73 400
Kaukojäähdytys	2 868	2 670
Polttoaineet (Lämmitys ja varavoima)	6 946	7 060
Sähkö	80 311	59 230
Yhteensä (kWh)	167 841	142 360

Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö perustettiin vuonna 2008 tukemaan alueen vesistöjen kunnostamista. *Päijät-Hämeen Osuuspankki* on ollut alusta asti vuosittain tukemassa säätiön toimintaa. Vesijärven kunnostuksessa toteutetaan monipuolisia ja laaja-alaisia hoitotoimenpiteitä, jotka yhdistyvät toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointiin ja toimenpiteistä viestimiseen. Samalla kun järven levähaitat ovat vähentyneet merkittävästi ja vesi on kirkahtanut, kansalaisten tietoisuus ja halukkuus toimia järven puolesta on myös parantunut. OP haluaa omalta osaltaan olla mukana talkoissa. Vesijärven hoidosta on tullut yksi Lahden seudun ylpeyden aiheista.

Päästöt

G4-EN15 Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 1) ja
G4-EN16 Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 2) ja
G4-EN18 Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti

Suoria kasvihuonekaasupäästöjä (scope 1) syntyy omien kiinteistöjen varavoimakoneiden kuluttamasta polttoaineesta. Epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 2) aiheutuvat toimitilojen sähkö- ja lämpöenergian kulutuksesta. Vuonna 2015 Vallilan toimitilakokonaisuuden energia oli kokonaan tuotettu tuulivoimalla.

Päästölaskennassa on käytetyt päästökertoimet perustuvat vuoden 2014 Kaukolämpötilastoon, IEA:n vuoden 2013 kaukolämpötietoihin, Eurostatin vuoden 2012 tietoihin, Ecoinvent-tietokantaan sekä vihreän sähkön osalta FIGBC:n (Finnish Green Building Council) tietoihin.

SCOPE 1 JA 2 PÄÄSTÖT TONNIA CO₂E

	2014	2015
Scope 1	1 800	1 775
Scope 2	37 114	23 446
Intensiteetti CO ₂ e-tonnia/hlö	3,1	2,08

G4-EN17 Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 3)

Epäsuorista kasvihuonekaasupäästöistä (scope 3) on laskettu seuraavat osa-alueet.

SCOPE 3 PÄÄSTÖT TONNIA CO₂E

	2014	2015
Hankitut tuotteet ja palvelut	2 266	2 508
Toiminnoista syntyvä jäte	598	609
Liikematkat	2 408	2 622

Hankitut tuotteet ja palvelut sisältävät käytetyistä toimistopereista, postinkuljetuspalveluista, ulkoisista datakeskuksista ja asiakaslehdistä syntyvät päästöt.

Epäsuorista päästöistä laskemme myös osakerahastojen päästöjä, joiden raportit julkaistaan www.op.fi:ssa.

G4-EN19 Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

OPlla on vastuullisuusohjelmassa asetettu tavoite pienentää vuosittain oman toimintansa hiilijalanjälkeä. OP:n oman toiminnan suorat (scope 1+2) kasvihuonekaasupäästöt olivat yhteensä 25 221 CO₂e-tonnia (38 914) eli 2,08 tonnia (3,1) henkeä kohti. Päästöt (scope 1+2) ovat vähentyneet noin 28 % vuodesta 2011 (vertailuluku 2011 34.847 tn CO₂e). Vuonna 2015 Vallilan korttelin sähköenergia oli tuotettu kokonaan tuulivoimalla, päästövaikutus vuoteen 2014 oli 3 284 CO₂e-tonnia.

OP:n keskusyhteisön työsuhdeautojen CO₂-päästöraja on 150 g/km. Vuoden 2015 lopussa työsuhdeautojen keskimääräinen CO₂-päästö oli 130 g/km (137).

Liikematkustamisesta kertyi vuonna 2015 2 622 tn CO₂-päästöjä (2 408 tnCO₂). Liikematkustuksen vähentämiseksi OP käyttää video- ja verkkoneuvotteluja. Matkustusohjeen mukaan kotimaanmatkoilla käytetään pääsääntöisesti junaa tai linja-autoa. OP:n keskusyhteisöllä on ollut käytössä työsuhdematkalippu kannustamaan henkilökuntaa julkisen liikenteen käyttämiseen kodin ja työpaikan välisiin matkoihin.

OP toimii välillisenä vaikuttajana ohjatessaan asiakkaita ottamaan ympäristövaikutukset huomioon rahoituksen, vahinkovakuuttamisen ja sijoittamisen päätöksissä sekä suosittamalla sähköistä asiointia ja sähköisiä asiakirjoja.

Jätteet

G4-EN23 Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsittelytavan mukaisesti

OP palveluiden hallinnoimissa pääkaupunkiseudun toimipaikoissa syntyi vuonna 2015 jätettä yhteensä 1089 tonnia (1573). Määrästä 79 % (81) kierrätettiin tai uudelleen käytettiin. Vaarallisen jätteen osuus oli 14,4 tonnia.

Sosiaalinen vastuu

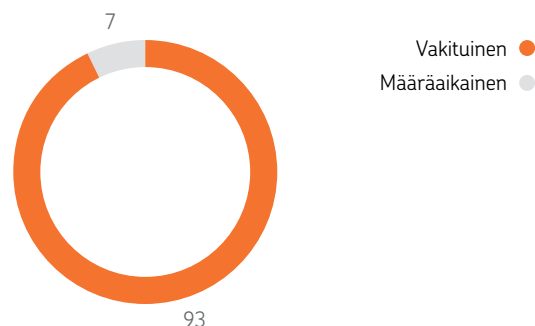
G4-10 Henkilöstön määrä työsuhteen ja työsopimuksen mukaan, alueellisesti ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

OP Ryhmän henkilöstön määrä väheni 226 henkilöllä vuonna 2015. Vuoden 2015 lopussa ryhmän palveluksessa oli 12 130 henkilöä (12 356). Vakinaisessa työsuhteessa oli 93 prosenttia (95). Suomessa työskenteli 11 695 henkilöä (11 915), Virossa 191, Latviassa 112, Liettuassa 130 ja Venäjällä kaksi henkilöä.

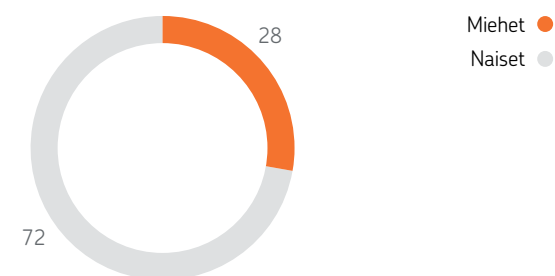
	Miehet	Naiset	Yhteensä
Vakinaiset kokoaikaiset	3 066	7 540	10 606
Vakinaiset osa-aikaiset	54	664	718
Määräaikaiset kokoaikaiset	188	459	647
Määräaikaiset osa-aikaiset	54	105	159
Yhteensä	3 362	8 768	12 130

	Miehet	Naiset	Yhteensä
Suomi	3 237	8 458	11 695
Viro	50	141	191
Latvia	29	83	112
Liettua	46	84	130
Venäjä	0	2	2
Yhteensä	3 362	8 768	12 130

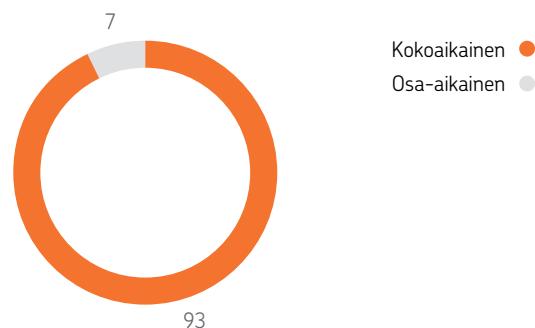
HENKILÖSTÖ TYÖSOPIMUKSEN MUKAAN, %

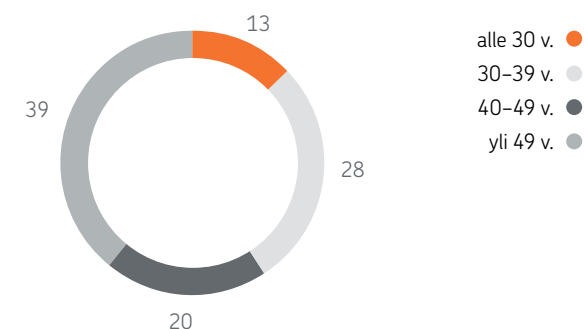
HENKILÖSTÖ SUKUPUOLITTAIN, %

HENKILÖSTÖ TYÖSUHTEEN MUKAAN, %

HENKILÖSTÖ IKÄRYHMITTÄIN, %

Henkilöstö ja työolosuhteet

G4-LA1 Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus jaoteltuna ikäryhmittäin, sukupuolen mukaan ja alueittain

Vakinaisen henkilöstön vuotuinen lähtövaihtuvuus ilman liikkeenluovutuksia oli 8,3 prosenttia (8,1). Vuoden aikana OP Ryhmässä päätettiin 243 työsuhdetta, joista tuotannollisista syistä irtisanottiin 63 ja vapaaehtoisten järjestelyjen kautta vähennettiin 180 työsuhdetta. Lisäksi ryhmästä siirtyi vuoden aikana liikkeenluovutusten seurauksena 105 henkilöä toisen työnantajan palvelukseen.

G4-LA3 Töihin paluuaste ja töissä pysyvyysaste vanhempien lomien jälkeen jaoteltuna sukupuolen mukaan

Vuoden 2015 aikana vanhempainlomalla oli kaiken kaikkiaan 1 112 henkilöä, heistä naisia oli 812 ja miehiä 300. Vuoden aikana päättäneiltä perhevapailta työhön palasi miehistä 100 % ja naisista 94 %. Edellisen vuoden aikana perhevapailta palanneista pysyvyysaste on miesten osalta 87 % ja naisten

osalta 93 %. Luvut on laskettu vain Suomen osalta, eikä sisällä OP-Kiinteistökeskusten henkilökuntaa.

G4-LA4 Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika ja sen sisältyminen kollektiivisiin työehtosopimuksiin

OP Ryhmä noudattaa kaikessa yhteistoiminnassa lakia yhteistoiminnasta yrityksissä sekä kaikkia muita yhteistoimintaa koskevia paikallisia lakeja. Yhteistoiminta OP Ryhmässä on järjestetty siten, että neljä kertaa vuodessa kokoontuu ryhmätasoinen yhteistoimintaryhmä, joka käsittelee ryhmän taloutta ja tulosta sekä muita ryhmätasoisia ajankohtaisia asioita. Kaikissa ryhmän yhtiöissä on omat yhteistoimintamennettelynsä lain vaatimalla tavalla.

OP Ryhmä noudattaa kaikessa toiminnassaan paikallista lainsäädäntöä. Suomessa uudelleenjärjestelytilanteita koskevat keskeiset säädökset sisältyvät lakiin yhteistoiminnasta yrityksissä. Liikkeen luovutuksissa tiedottamisaika henkilöstön edustajille on lain mukaisesti yksi viikko. Kirjallinen neuvotteluesitys henkilöstön edustajille yhteistoimintaneuvottelujen ja

työllistämistoimenpiteiden käynnistämiseksi pitää puolestaan antaa viimeistään viisi päivää ennen neuvottelujen aloittamista.

Suomessa 90 (90) prosenttia OP Ryhmän henkilöstöstä on yleissitovien työehtosopimusten piirissä. Baltian maissa toimialalla ei ole sitovia työehtosopimuksia.

G4-LA5 Osuus kokonaistyövoimasta, joka on edustettuna virallisissa henkilöstön ja johdon yhteisissä työterveyttä ja -turvallisuutta valvovissa ja neuvoa antavissa toimikunnissa

OP Ryhmässä osuus kokonaistyövoimasta, joka on edustettuna työsuojelutoimikunnissa, on 87 prosenttia koko ryhmän henkilöstöstä. Keskusyhteisöllä on oma työsuojelutoimikunta ja kaikilla yli 20 työntekijän pankeilla on oma työsuojelutoimikunta.

G4-LA6 Tapaturmatyypit, tapaturmataajuus, ammattitautitaajuus, menetetyt työpäivät, poissaolot ja työhön liittyvät kuolemantapaukset jaoteltuna alueittain ja sukupuolen mukaan

Sairauspoissaolojen osuus vuoden 2015 säännöllisestä työajasta oli 3,5 (3,5) prosenttia. Miehillä sairauspoissaolojen osuus oli 1,8 (1,8) prosenttia ja naisilla 4,1 (4,1) prosenttia. Sairauspoissaolot ovat pysyneet samalla tasolla koko 2010-luvun. Luvut on laskettu vain Suomen osalta, eivätkä sisällä OP-Kiinteistökeskusten henkilökuntaa.

G4-LA8 Ammattiliittojen kanssa tehtyjen sopimusten sisältämät terveys- ja turvallisuusteemat

OP Ryhmä on järjestäytynyt työnantaja. Ryhmän yhtiöissä noudatetaan kolmea työehtosopimusta: pankkitoiminnassa rahoitusalan työehtosopimusta, vakuutusyhtiöissä vakuutusalan työehtosopimusta ja Omasairaalassa terveystalouden

UUDET ENSI KERTAA ALOITTANEET TYÖSUHTEET SUOMI JA KOKO RYHMÄ

	Miehet (Suomi)	Naiset (Suomi)	Yhteensä Suomi	Miehet	Naiset	Yhteensä
Alle 30 vuotta	244	371	615	256	385	641
30–39 vuotta	70	115	185	72	128	200
40–49 vuotta	37	64	101	37	65	102
Yli 49 vuotta	26	39	65	27	45	72
Yhteensä	377	589	966	392	623	1 015

työehtosopimusta. Sopimukset sisältävät määräyksiä mm. työsuojeluysteimöinnin toteuttamisesta ja työsuojeluvälineiden tuotettujen asemasta ja toimintaedellytysten turvaamisesta. Isona finanssialan työnantajana OP Ryhmällä on suuri rooli työelämän kehittämisessä.

G4-LA10 Osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat, jotka tukevat henkilöstön jatkuvaa työllisyyttä ja antavat tukea työsuhteen päättymistilanteissa

OP Ryhmässä on tarjolla monipuolisia tapoja kehittää osaamista sekä henkilöstölle, esimiehille että johdolle. Yksi keskeisimmistä keinoista henkilöstön osaamisen kehittämisessä on monipuoliset uramahdollisuudet mahdollistaen työntekijöiden siirtymisen ryhmän sisällä tehtävästä toiseen.

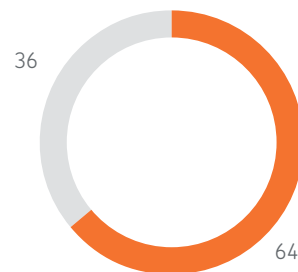
Osaamisen kehittämisessä panostetaan erityisesti digitaalisten välineiden, kuten videoiden ja verkkomateriaalien hyödyntämiseen osana valmennuksia. Vuonna 2015 otettiin käyttöön uusi verkko-oppimisympäristö, joka mahdollistaa uudenlaisen vuorovaikutteisen oppimisen ja entistä joustavamman opiskelun. Osaamisen kehittämisessä hyödynnetään valmennusten lisäksi myös muita menetelmiä, kuten mentoointia, coachingia ja 360-arviointia sekä tavoitteellista työssä oppimista. Tärkeässä osassa valmentamisen ja koulutusten rinnalla on myös henkilöstön suoritusarviointien ja käytävien kehityskeskusteluiden piiriin kuuluu koko OPn henkilöstö Suomessa ja ulkomailla.

Työhyvinvoinnin johtamisen toimintamalli OP Ryhmässä tähtää siihen, että tiiviillä ja organisoidulla työterveyden, työhyvinvoinnin ja työsuojelun johtamisella pystytään varmistamaan entistä paremmin työkyvyttömyysuhan alais-

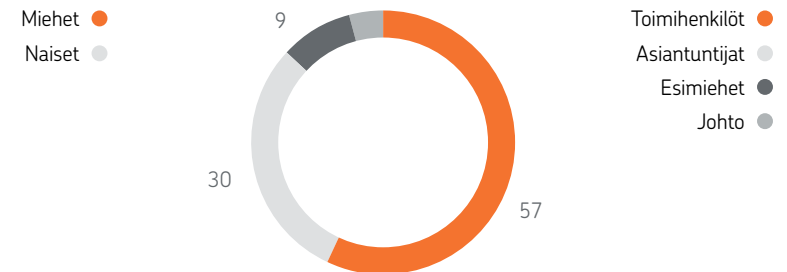
ten ja ikääntyvien työkykyä sekä työttömyysuhan alaisten työntekijöiden työmarkkinakelpoisuutta. Tilanteissa, joissa työ lakkaa tuotannollisista ja taloudellisista syistä ja henkilö joutuu irtisanomisuhan alle, hänelle tarjotaan mahdollisuus

tukipakettiin ja työllisyyttä tukevaan valmennukseen. Keskeisiä työhyvinvoinnin elementtejä ovat esimerkiksi Varhaisen tuen malli, työterveyshuolto, kuntoutus, työelämän joustot ja monimuotoisuuden johtaminen.

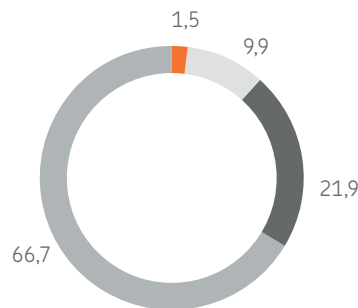
HALLINTOELIMET SUKUPUOLITTAIN, %

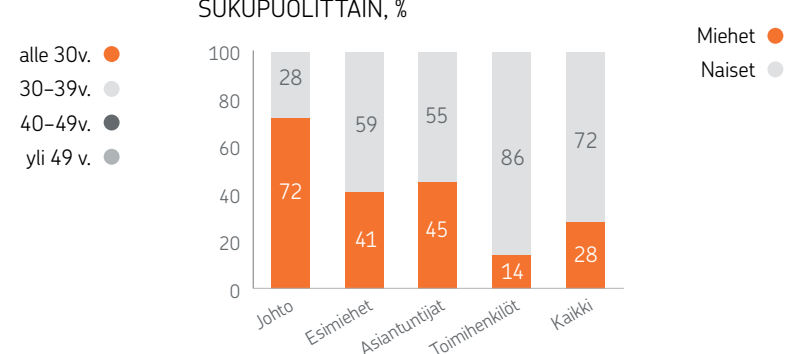
HENKILÖSTÖ HENKILÖSTÖRYHMITÄIN, %

HALLINTOELIMET IKÄRYHMITÄIN, %

HENKILÖSTÖ HENKILÖSTÖRYHMITÄIN JA SUKUPUOLITTAIN, %

G4-LA11 Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus

Kehityskeskustelut ovat tärkeä osa suorituksen johtamista ja ne pitävät sisällään tavoitekeskustelun ja tuloskeskustelun sekä osaamis- ja seurantakeskustelun ja tulevaisuudessa muut henkilön kehittämiseen ja suoriutumiseen liittyvät keskustelut. Vuoden ensimmäisessä keskustelussa asetetaan tulevan kauden tavoitteet, toisessa keskustellaan osaamisesta ja kuluvan kauden tavoitteiden toteutumisesta, ja vuoden päätyttyä keskitytään menneen kauden arviointiin.

Vuonna 2015 OP Ryhmän organisaatioilla oli keskitetyksi käytettävissään kaksi erilaista henkilöstökyselyä: henkilöstötutkimus ja henkilöstöpulssi.

Henkilöstötutkimuksen tavoitteena on antaa konkreettista ja helposti hyödynnettävää tietoa johtamisesta, henkilöstön sitoutuneisuudesta sekä organisaation uudistumiskyvystä ja asiakaslähtöisyydestä kehittämistyön pohjaksi. Henkilöstötutkimus toimii linjajohdon, esimiesten ja HR:n työkaluna tuottaen yhteenvetoja ja analyysejä henkilöstön näkemyksistä. OP:n henkilöstötutkimukseen osallistui keskusyhteisö sekä 74 pankkia tai OPKK:ta.

Henkilöstöpulssi kartoittaa henkilöstön tuntemukset lyhyesti ja nopeasti. Henkilöstöpulssi on erityisesti lähiesimiehen avuksi suunniteltu työhyvinvoinnin työkalu. Henkilöstöpulssin avulla voidaan kartoittaa henkilöstön työhyvinvointia, työturvallisuutta ja esimiestyötä koskevia mielipiteitä sekä kokemuksia toiminnan kehittämisen pohjaksi useamman kerran vuodessa. Tavoitteena on antaa johdolle ja esimiehille mahdollisuus ennakoiviin toimenpiteisiin ja nopeisiin reagoiteihin.

KEHITYSKESKUSTELUN KÄYNEET (JA EDELLISEN KEHITYSKESKUSTELUKAUDEN JÄLKEEN ALOITTANEET) OP RYHMÄN HENKILÖSTÖTUTKIMUKSEN MUKAAN

Sukupuolen mukaan	2015
Naiset	85 %
Miehet	81 %
Yhteensä	83 %

Tehtävän mukaan	2015
Toimihenkilö	83 %
Asiantuntija	83 %
Esimies	90 %
Johto	91 %
Yhteensä	83 %

G4-LA12 Organisaation hallintoelinten kokoonpano ja henkilöstön jakauma henkilöstöryhmittäin jaoteltuna sukupuolen, ikäryhmän, vähemmistöryhmän ja muiden monimuotoisuuteen liittyvien tekijöiden mukaisesti

OP Ryhmän henkilöstön keski-ikä oli 43,8 vuotta vuonna 2015. Vuoden 2015 lopussa OP Ryhmän kaikista työntekijöistä Suomessa oli naisia 72% ja miehiä 28 %

TYÖSUHTEESSA OLEVA HENKILÖSTÖ

	Miehet	Naiset	Yhteensä
Alle 30 vuotta	465	1 097	1 562
30–39 vuotta	1 083	2 335	3 418
40–49 vuotta	691	1 685	2 376
Yli 49 vuotta	1 123	3 651	4 774
Yhteensä	3 362	8 768	12 130

	Miehet	Naiset	Yhteensä
Johtajat	361	137	498
Esimiehet	433	634	1 067
Asiantuntijat	1 629	1 995	3 624
Toimihenkilöt	939	6 002	6 941
Yhteensä	3 362	8 768	12 130

HALLINTOELINTEN JÄSENET

Edustajisto, hallintoneuvosto, hallitus	Miehet	Naiset	Yhteensä
alle 30 v	55	45	100
30–39 v	362	289	651
40–49 v	795	643	1 438
yli 49 v	2 985	1 398	4 383
Yhteensä	4 197	2 375	6 572

Ihmisoikeudet

Syrjinnän kieltö

G4-HR3 Syrjintätapausten kieltö ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet

Syrjintälautakunnan, HR:n tai tarkastuksen kautta ei tullut uusia tapauksia vuodelta 2015. Vuoden 2014 aikana OP Ryhmään kohdistuneesta syrjintään liittyvästä väitteestä on tehty valitus Helsingin hallinto-oikeuteen 23.1.2015.

Yhteiskunta

Paikallisyhteisöt

FS13 Finanssipalveluiden saatavuus haja-asutusalueilla tai alikehittyneillä talousalueilla jaoteltuna palvelutyypeittäin

OPlla on Suomen laajin pankki- ja vahinkovakuutuspalvelut kattava palveluverkko. Sen avulla halutaan varmistaa asiakkaiden tasa-arvoiset asiointimahdollisuudet. Laajasti eri puolilla Suomea sijaitsevat osuuspankit ja niiden toimipaikat mahdollistavat hyvän vuorovaikutuksen asiakkaiden ja paikallisen yhteisön kanssa.

Ryhmän osuuspankeilla oli vuoden 2015 lopussa noin 450 toimipaikkaa ja sen asiakkaiden käytettävissä oli 1 465 pankkien yhteiskäytössä olevaa pankkiautomaattia ympäri maata.

FS14 Aloitteet, jotka parantavat vajaakäykyisten henkilöiden mahdollisuuksia käyttää finanssipalveluita

Palvelemme kattavasti asiakkaitamme suomen ja ruotsin kielellä, mutta varsinkin yritysasiakkaiden keskuudessa ja pääkaupunkiseudulla sekä kasvukeskuksissa tarve englanninkieliselle palvelulle on suuri. Tarjoamme asiakkaillemme sähköiset palvelut (op.fi, OP-mobiili, Pivo) päivittäisten pankki- ja vakuutusasioiden hoitamiseen englanniksi. Muiden palvelujen osalta englanninkielistä palvelukykyä kehitetään asiakastarvetta vastaavaksi. Joissakin OP-Kiinteistökeskuksissa tarjotaan palvelua lisäksi venäjän kielellä.

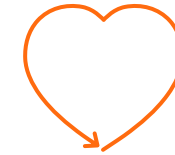
Baltiassa asiakkaita palvellaan konttoreissa paikallisilla kielillä ja sähköisissä kanavissa englanniksi.

Op.fi-verkkosivuston tekstiversio pda.op.fi on yleisesti näkövammaisilla käytössä oleva palvelu, jota voidaan käyttää apuvälineillä, kuten puhesyntetisaattorilla. Lisäksi OP on tuottanut avainlukulistat pistekirjoituksella, mikä mahdollistaa näkövammaisten asiointin verkkopalvelussa.

Lahjonta ja korruption vastaisuus

G4-S03 Lahjontaan liittyvän riskiarvioinnin läpikäyneiden liiketoimintayksiköiden lukumäärä ja prosenttiosuus sekä tunnistetut merkittävät riskit

OP Ryhmän yhteisöissä noudatetaan Operatiivisten riskien hallinnan menettelytavat -ohjetta. Keskusyhteisö laatii riskikartoitus suunnitelman, josta ilmenee, mitkä ovat kartoitettavat kokonaisuudet. Tarvittaessa kartoitettavista kokonaisuuksista sovitaan yhdessä ryhmän yhteisöjen kanssa.

OP Etelä-Karjala tukee nuoria, aloittavia yrittäjiä StartupMill-hankkeessa

Lappeenrannan Skinnerilassa on tarjolla yhteisöllinen StartupMill-tila nuorille ja aloittaville osaamispohjaisille yrityksille. Yritys voi saada OP Etelä-Karjalalta rahallista tukea 3–6 kuukauden ajan vuokrien maksamiseen.

Operatiivisten riskien hallinnan järjestelmäuudistuksen viivästymisen vuoksi suurin osa ryhmän yhteisöjen riskikartoituksista (yhteensä noin 260 kappaletta) päivitetään vuoden 2016 aikana. Riskikartoituksen tehneiden yhteisöjen osuus vuonna 2015 oli 24 %.

Tämän menettelytapaoheen mukaisesti yhteisö päivittää operatiivisten riskien kartoituksen vuosittain. Riskikartoitukset perustuvat yhteisön itsearvioon toiminnan operatiivisista riskeistä ja niiden hallinnasta. Kartoitusprosessin mukaisesti kukin yhteisö tunnistaa ja arvioi olennaisimmat toimintaansa kohdistuvat riskit. Tunnistamisessa käytetään apuna ryhmän yhteistä riskikirjastoa, jossa on lueteltu erilaisia riskejä jaoteltuna seitsemään riskiluokkaan. Sisäinen väärinkäytös -luokassa on valittavissa riski Lahjuksen antaminen tai ottaminen.

Lahjonta ei ole noussut olennaiseksi riskiksi yhdessäkään riskikartoituksessa.

G4-S04 Korruption vastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus

OPn keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamassa hyvän liiketavan periaatteet -dokumentissa on linjattu, että välitämme kaikkia tilanteita, jotka voivat asettaa itsemme ja OP Ryhmän alttiiksi lahjusepäilyille. Hyvän liiketavan periaatteet -ohjeen jalkauttamiseksi on toteutettu koko OP Ryhmän henkilöstölle pakollinen verkkokurssi.

Eturistiriitojen hallinta OP Ryhmässä -ohjeella pyritään estämään korruptiotapaukset. Kaikki OP Ryhmän yhteisöt

vastaavat osaltaan eturistiriitoja koskevan ohjeistuksen noudattamisesta yhteisössä. Jokaisen yhteisössä toimivan johtaja tai toimihenkilön tulee tuntea ohjeistus. Vastuu ohjeistuksen noudattamisen valvonnasta on jokaisella esimiehellä ja viime kädessä valvonnasta vastaa kunkin yhteisön toimitusjohtaja ja hallitus. Eturistiriitojen hallintaa koskeva ohjeistus tulee käsitellä yhteisössä ja sen henkilöstön keskuudessa säännöllisin väliajoin sekä aina perehdyttäessä henkilö uuteen tehtävään. Vuoden 2015 lopussa kurssin oli suorittanut 80 % henkilöstöstä.

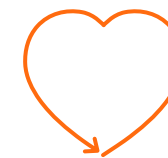
Kilpailun rajoitukset

G4-S07 Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyvien oikeustoimien lukumäärä ja oikeuden päätökset

OPlla ei ole kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyviä avoimia oikeustoimia.

Vuoden 2015 lopussa OP sai määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyvän selvityspyynnön.

Kilpailijan väitteen mukaan OPlla on määräävä markkina-asema vähittäispankkipalveluissa ja OPn käyttävän tätä asemaa väärin sitomalla yhteen vähittäispankkipalvelut ja vahinkovakuutuspalvelut. Lisäksi väitetään OPn tarjoavan vahinkovakuutus tuotteita alle tuotantokustannusten. OP haluaa hyvässä yhteistyössä toimien toimittaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kaikki heidän toivomansa tiedot.

Nuorten taloustaito-hanke syrjäytymisvaarassa olevien nuorten talouden neuvontaan

OP on ollut mukana Nuorten taloustaito -hankkeessa, jossa annetaan käytännön neuvoja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten talouden hoitoon, joilla on päivittäisissä taloudenhallinnan taidoissa merkittäviä puutteita.

Oman talouden hallinta on vaikuttaa nuoren koko arkeen, ja kohderyhmään kuuluvat nuoret tarvitsevat siinä paljon tukea. Luottotietojen menettäminen vaikeuttaa merkittävästi muun muassa vuokra-asunnon ja kotivakuutuksen saamista. Pankeissa on lukuisia vapaaehtoisia työntekijöitä, jotka osaavat ja haluavat käyttää ammatillista osaamistaan nuorten tukemisessa.

Tuotevastuu

Tuote- ja palvelutiedot

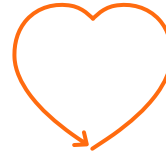
G4-PR3 Organisaation tuotteiden ja palvelujen pakollisen tuoteinformaation ja -merkintöjen tyypit sekä prosenttiosuus tärkeimmistä tuotteista ja palveluista, joita nämä vaatimukset koskevat

OP Ryhmässä noudatetaan alan voimassa olevaa lainsäädäntöä, jonka mukaisesti asiakkaalle on ilmoitettava tietyt, tuotteeseen tai palveluun liittyvät ehdot, ominaisuudet tai riskit. Tiedotusvelvollisuus kohdistuu kaikkiin kolmeen ryhmän liiketoiminta-alueeseen: pankkitoimintaan, vahinkovakuutus-toimintaan ja varallisuudenhoitoon.

Asiakkaiden yksityisyydensuoja

G4-PR8 Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen häviämiseen liittyvien vahvistettujen valitusten lukumäärä

Vuoden 2015 aikana ei saatu kirjallisia asiakasvalituksia. OP havaitsi muutaman asiakkaiden yksityisyydensuojaa rikkovan tapauksen. Näissä tapauksissa kysymys oli kahden informaatiopostin lähettämistä asiakkaille siten, että jakeluluettelo on ollut kaikkien nähtävillä ja kahden instituutioasiakkaan tilitepostitusten lähettämistä väärille asiakkaille. Nämä tapaukset johtuivat inhimillisistä erehdyksistä.

Oppitunteja 9. luokkalaisille

Oman talouden hallinnan oppitunteja OP Etelä-Hämeen alueella pidettiin viime vuonna 61 kpl. Tunneilla käsitellään nuorten peruspankki- ja vakuutuspalveluita, verkkoturvallisuutta sekä tulevaisuuden turvaamista, mm. huolehtimista omista luottotiedoista. Lisäksi tunneilla pohditaan asumista vuokralla tai omassa asunnossa.

Omistajuus

FS10 Vuorovaikutus ympäristö- ja sosiaalisissa kysymyksissä arvopaperisalkkuun kuuluvien yritysten kanssa

OP Rahastoyhtiön omistajapolitiikkaa toteutetaan osallistumalla aktiivisesti erityisesti suomalaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin. Yksi tärkeimmistä keinoista hankkia tietoa ja arvioida yritysten vastuullisuutta ovat salkunhoitajien tapaamiset yritysjohtajien kanssa. OP Varallisuudenhoitoon hoitamissa OP-rahastoissa oli vuoden 2015 lopussa yhteensä 62 suomalaisen pörssiyhtiön osakkeita, joista 16 %:n kanssa se keskusteli ympäristö- ja yhteiskuntavastuukysymyksistä vuoden 2015 aikana.

OP vaikuttaa yrityksiin myös muilla tavoin. Mikäli sijoituskohteiden joukossa on yrityksiä, joilla on kansainvälinen normirikkomus tai joiden toiminta ei muutoin ole vastuullista ja sijoittajan pidemmän aikavälin etujen mukaista, aloitetaan vaikuttaminen yritykseen tilanteen korjaamiseksi. Mikäli vaikuttaminen ei johda tulokseen, sijoituskohde voidaan vastuullisen sijoittamisen toimikunnan päätöksellä myydä.

FS11 Sijoituskohteiden positiivinen tai negatiivinen arvottaminen

Positiivinen arvottaminen

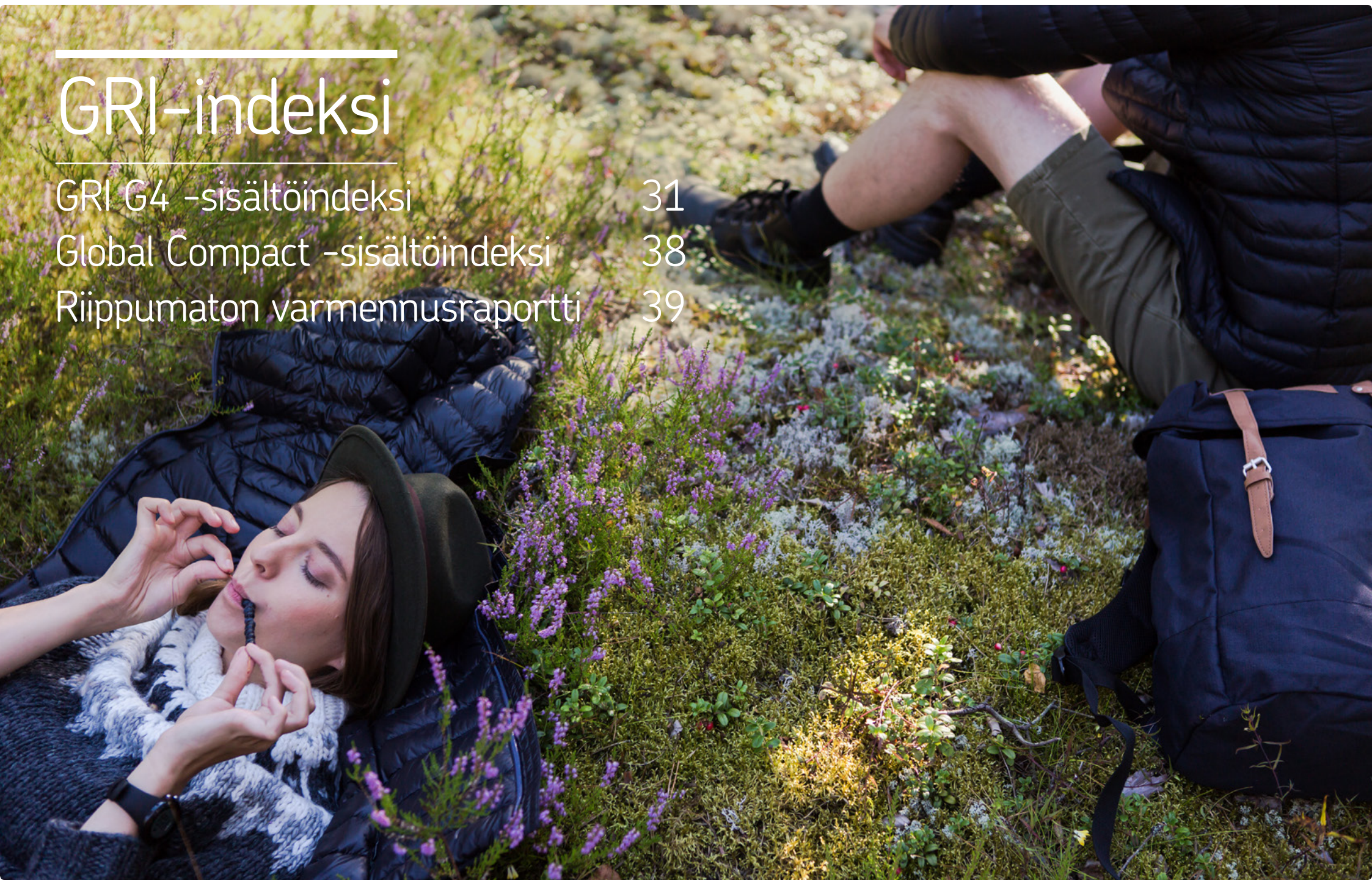
Ryhmässä sijoituskohteita ja yhteistyökumppaneita kannustetaan toimimaan vastuullisesti ja kansainvälisten normien mukaisesti. Lähtökohtaisesti kaikissa rahastoissa houkuttelevimpia sijoituskohteita ovat liikkeeseenlaskijat, joiden toiminta on kansainvälisten eettisten normien näkökulmasta moitteetonta. Positiivinen arvottaminen korostuu erityisesti vuoden OP-Ilmasto, OP-Puhdas Vesi ja vuonna 2015 aloittaneissa OP-Vähähiilinen maailma -sijoitusrahastoissa. OP-Ilmaston sijoitusvalikoiman muodostavat yhtiöt, jotka ovat hyvässä asemassa, kun yhteiskunnat ja yritykset sopeuttavat esimerkiksi energiaratkaisuun ja materiaalien käyttöään vähemmän hiilidioksidia tuottavaan suuntaan. OP-Puhdas Vesi puolestaan sijoittaa kestävä kehityksen mukaisiin yrityksiin, joiden liiketoiminnassa korostuu vettä säästävän teknologian kehittäminen, saastumisen ehkäisy sekä toimivan ja luotettavan vesi-infrastruktuurin rakentaminen. OP Vähähiilinen Maailma -rahasto sijoittaa yrityksiin, jotka erottuvat kilpailijoistaan alhaisemman hiilijalanjäljen perusteella. Näiden rahastojen arvo vuoden 2015 lopussa oli yhteensä 186,7 miljoonaa euroa eli 2,6 % OP-Rahastoyhtiön osakerahastojen pääomista.

Negatiivinen arvottaminen

OP Varallisuudenhoitoon vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaisesti kansainvälisten normien toteutumista sijoituskohteissa seurataan aktiivisesti niin sijoituspäätöstä tehtäessä kuin omistusaikanakin. Sijoituskohteet seulotaan kansainvälisten normirikkomusten osalta. Lisäksi varmistetaan, ettei salkuissa ole sopimuksilla kiellettyjen aseiden (henkilömiinat ja rypäleaset) valmistajia, myyjiä tai markkinoijia. Seulonta toteutetaan ulkopuolisen analyysitalon toimesta kaksi kertaa vuodessa. Seulonta koskee kaikkia suoria sijoituksia tekeviä aktiivisia OP:n osake- ja yrityslainarahastoja sekä täyden valtakirjan asiakassalkkuja, jotka tekevät edellä mainittuja sijoituksia.

GRI-indeksi

GRI G4 -sisältöindeksi	31
Global Compact -sisältöindeksi	38
Riippumaton varmennusraportti	39

GRI-sisältöindeksi

	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätietoa
	STRATEGIA JA ANALYYSI		
G4-1	Toimitusjohtajan katsaus	OP Vuosi 2015: Pääjohtajan katsaus	
G4-2	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	OP Vuosi 2015: Toimintaympäristö ja strategia	
	ORGANISAATION TAUSTAKUVAUS		
G4-3	Raportoivan organisaation nimi	Tilinpäätös, liite 1: Yleistä	
G4-4	Tärkeimmät tavaramerkit/brändit sekä tuotteet ja palvelut	OP Vuosi 2015: OPn liiketoiminnat	
G4-5	Organisaation pääkonttorin sijainti	Helsinki	
G4-6	Toimintamaiden lukumäärä ja maat, joissa organisaatio toimii tai jotka ovat merkittäviä raportissa kuvattujen olennaisten yritysvastuun näkökohtien osalta	Tilinpäätös, liite 57	
G4-7	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	Tilinpäätös, liite 57	
G4-8	Markkina-alueet	OP Vuosi 2015: OPn liiketoiminnat	
G4-9	Raportoivan organisaation koko	OP Vuosi 2015: Avainlukuja	
G4-10	Henkilöstön määrä työsuhteen ja työsopimuksen mukaan, alueellisesti ja sukupuolen mukaan jaoteltuna	GRI-tiedot, s. 22	
G4-11	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	GRI-tiedot, s. 23	
G4-12	Organisaation toimitusketju	OP Vuosi 2015: Toimintaympäristö ja strategia, GRI-tiedot, s. 19	
G4-13	Merkittävät muutokset organisaation koossa, rakenteessa, omistusrakenteessa tai toimitusketjussa raportointijaksolla	Tilinpäätös, toimintakertomus: OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset	
G4-14	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	Tilinpäätös, liite 2: OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet	
G4-15	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	GRI-tiedot, s. 5–6	
G4-16	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	GRI-tiedot, s. 5–6	

	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätietoa
TUNNISTETUT OLENNAISET NÄKÖKOHDAT JA LASKENTARAJAT			
G4-17	Konsernin laskentaraja	Tilinpäätös, liite 57	
G4-18	Raportin sisällönmäärittely	GRI-tiedot, s. 7–15	
G4-19	Olennaiset näkökohdat	GRI-tiedot, s. 8–15	
G4-20	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation sisällä	GRI-tiedot, s. 7–15	
G4-21	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation ulkopuolella	GRI-tiedot, s. 7–15	
G4-22	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Ei muutoksia	
G4-23	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja näkökohtien laskentarajoissa	Ei muutoksia	
SIDOSRYHMÄVUOROVAIKUTUS			
G4-24	Luettelo organisaation sidosryhmistä	OP Vuosi 2015: Sidosryhmävuorovaikutus	
G4-25	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	OP Vuosi 2015: Sidosryhmävuorovaikutus	
G4-26	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	OP Vuosi 2015: Sidosryhmävuorovaikutus	
G4-27	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	OP Vuosi 2015: Sidosryhmävuorovaikutus	
RAPORTIN KUVAUS			
G4-28	Raportointijakso	1.1.–31.12.2015	
G4-29	Edellisen raportin päiväys	26.2.2014	
G4-30	Raportin julkaisu tiheys	Vuosittain	
G4-31	Yhteystiedot josta voi tilata raportin ja kysyä siihen liittyviä lisätietoja	GRI-tiedot, s. 41	
G4-32	GRI-sisältövertailu	GRI-tiedot, s. 31–37	
G4-33	Lähestymistapa ulkoiseen varmennukseen	Varmennuslausunto, s. 39	

	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätietoa
	HALLINTO		
G4-34	Hallintorakenne ja valiokunnat	Hallinto- ja ohjausjärjestelmä: Hallintoneuvosto ja sen valiokunnat	
	LIIKETOIMINNAN EETTISYYS		
G4-56	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	Hallinto- ja ohjausjärjestelmä: Johtamisjärjestelmä OP Vuosi 2015: Strategia	
	JOHTAMISTAVAN KUVAAUS		
	Yleinen johtamistavan kuvaus (DMA)	GRI-tiedot, s. 5–6	
	Toimialakohtaiset johtamistavan kuvaukset	GRI-tiedot, s. 8-15	
	Toimintaindikaattorit		
	TALOUDELLINEN VASTUU		
	Näkökohta: Taloudelliset tulokset		
G4-EC1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	GRI-tiedot, s. 17	
G4-EC2	Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet liittyen organisaation toimintaan	GRI-tiedot, s. 18	
G4-EC3	Organisaation eläkesitoumusten kattavuus	Tilinpäätös, liite 41	
G4-EC4	Valtiolta saadut avustukset	OP Ryhmä ei saanut valtiolta merkittäviä taloudellisia tukia vuonna 2015.	
	Näkökohta: Välilliset taloudelliset vaikutukset		
G4-EC7	Infrastruktuuri-investointien ja yleishyödyllisten palvelujen tuen kehitys ja vaikutukset	GRI-tiedot, s. 19	Paikalliset hankkeet, investoinnit toimivaan suomalaiseen maksuliikennejärjestelmään.
G4-EC8	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	GRI-tiedot, s. 19	

	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätietoa
YMPÄRISTÖVASTUU			
Näkökohta: Energia			
G4-EN3	Organisaation oma energian kulutus	GRI-tiedot, s. 20	
G4-EN5	Energiaintensiteetti	GRI-tiedot, s. 20	
G4-EN6	Energian kulutuksen vähentäminen	GRI-tiedot, s. 20	Absoluuttista tietoa kulutusten vähenemisestä ei saatavilla.
Näkökohta: Päästöt			
G4-EN15	Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 1)	GRI-tiedot, s. 21	
G4-EN16	Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 2)	GRI-tiedot, s. 21	
G4-EN17	Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 3)	GRI-tiedot, s. 21	
G4-EN18	Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	GRI-tiedot, s. 21	
G4-EN19	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	GRI-tiedot, s. 21	
Näkökohta: Jätteet ja jätevedet			
G4-EN23	Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsittelytavan mukaisesti	GRI-tiedot, s. 21	Tiedot saatavilla vain Helsingin toimitiloista.
SOSIAALINEN VASTUU			
Henkilöstö ja työolosuhteet			
Näkökohta: Työllistäminen			
G4-LA1	Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus jaoteltuna ikäryhmittäin, sukupuolen mukaan ja alueittain	GRI-tiedot, s. 23	
G4-LA3	Töihin paluuaste ja töissä pysyvyysaste vanhempainloman jälkeen jaoteltuna sukupuolen mukaan	GRI-tiedot, s. 23	
Näkökohta: Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet			
G4-LA4	Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika ja sen sisältyminen kollektiivisiin työehtosopimuksiin	GRI-tiedot, s. 23	

	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätietoa
	Näkökohta: Työterveys ja -turvallisuus		
G4-LA5	Osuus kokonaistyövoimasta, joka on edustettuna virallisissa henkilöstön ja johdon yhteisissä työterveyttä ja -turvallisuutta valvovissa ja neuvoa-antavissa toimikunnissa	GRI-tiedot, s. 23	
G4-LA6	Tapaturmatyypit, tapaturmataajuus, ammattitautitaajuus, menetetyt työpäivät, poissaolot ja työhön liittyvät kuolemantapaukset jaoteltuna alueittain ja sukupuolen mukaan	GRI-tiedot, s. 23	Tapaturmia, ammattitauteja ja työhön liittyviä kuolemantapauksia seurataan, mutta eivät ole relevantteja raportoida.
G4-LA7	Työntekijät, jotka työskentelevät työtehtävissä, joissa on suuri esiintymistiheys ja riski tietyille sairauksille	OP Ryhmän liiketoiminnassa ei ole työtehtäviä, jossa olisi tunnistettu suuri esiintymistiheys ja riski tietyille sairauksille.	
G4-LA8	Ammattiliittojen kanssa tehtyjen sopimusten sisältämät terveys- ja turvallisuusteemat	GRI-tiedot, s. 23	
	Näkökohta: Koulutus		
G4-LA10	Osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat, jotka tukevat henkilöstön jatkuvaa työllisyyttä ja antavat tukea työsuhteen päättymistilanteissa	GRI-tiedot, s. 24	
G4-LA11	Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	GRI-tiedot, s. 25	
	Näkökohta: Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet		
G4-LA12	Organisaation hallintoelinten kokoonpano ja henkilöstön jakauma henkilöstöryhmittäin jaoteltuna sukupuolen, ikäryhmän, vähemmistöryhmän ja muiden monimuotoisuuteen liittyvien tekijöiden mukaisesti	GRI-tiedot, s. 25	
	Ihmisoikeudet		
	Näkökohta: Syrjinnän kieltö		
G4-HR3	Syrjintätapausten lukumäärä ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet	GRI-tiedot, s. 26	
	Näkökohta: Ihmisoikeuksiin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit		
G4-HR12	Ihmisoikeuksiin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä	Ei tapauksia vuonna 2015.	

	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätietoa
	Yhteiskunta		
	Näkökohta: Paikallisyhteisöt		
FS13	Finanssipalveluiden saatavuus haja-asutusalueilla tai aliehitetyneillä talousalueilla jaoteltuna palvelutyypeittäin	GRI-tiedot, s. 26	
FS14	Aloitteet, jotka parantavat vajaakäykyisten henkilöiden mahdollisuuksia käyttää finanssipalveluita	GRI-tiedot, s. 26	
	Näkökohta: Lahjonta ja korruption vastaisuus		
G4-S03	Lahjontaan liittyvän riskiarvioinnin läpikäyneiden liiketoimintayksiköiden lukumäärä ja prosenttiosuus sekä tunnistetut merkittävät riskit	GRI-tiedot, s. 26	
G4-S04	Korruption vastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus	GRI-tiedot, s. 27	Koulutus väärinkäytösten estämiseen. Hyvän liiketavan periaatteiden koulutus.
G4-S05	Vahvistetut lahjontatapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	Ei tapauksia vuonna 2015.	
	Näkökohta: Poliittinen vaikuttaminen		
G4-S06	Poliittisten tukien kokonaisarvo jaoteltuna maittäin ja edunsaajittain	OP Ryhmässä ei tueta poliittisia puolueita eikä osallistuta yksittäisten ehdokkaiden vaalikampanjoiden tukemiseen.	
	Näkökohta: Kilpailun rajoitukset		
G4-S07	Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyvien oikeustoimien lukumäärä ja oikeuden päätökset	GRI-tiedot, s. 27	
	Näkökohta: Määräystenmukaisuus		
G4-S08	Merkittävien lainsäädännön ja säännösten rikkomiseen liittyvien sakkojen rahamääräinen arvo, määrä sekä ei-rahallisten sanktioiden lukumäärä	Ei tapauksia vuonna 2015.	
G4-S011	Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ratkaistujen epäkohtien lukumäärä	Ei tapauksia vuonna 2015.	

	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätietoa
	Tuotevastuu		
	Näkökohta: Tuote- ja palvelutiedot		
G4-PR3	Organisaation tuotteiden ja palvelujen pakollisen tuoteinformaation ja -merkkintöjen tyypit sekä prosentiosuus tärkeimmistä tuotteista ja palveluista, joita nämä vaatimukset koskevat	GRI-tiedot, s. 28	
G4-PR4	Tuote- ja palveluinformaatioon ja -merkkintöihin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	Ei tapauksia vuonna 2015.	
G4-PR5	Asiakastytyväisyyystutkimusten tulokset	OP Vuosi 2015: Omistaja-asiakkaat ja keskittämisedut	
	Näkökohta: Markkinointiviestintä		
G4-PR7	Markkinointiviestintään, mainontaan ja sponsorointiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	Ei tapauksia vuonna 2015.	
	Näkökohta: Asiakkaiden yksityisyyden suoja		
G4-PR8	Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen häviämiseen liittyvien vahvistettujen valitusten lukumäärä	GRI-tiedot, s. 28	
	Näkökohta: Määräystenmukaisuus		
G4-PR9	Tuotteiden ja palveluiden käyttöön liittyvän lainsäädännön ja säännösten rikkomisesta aiheutuneiden merkittävien sakkojen rahamääräinen arvo	Ei tapauksia vuonna 2015.	
	Näkökohta: Omistajuus		
FS10	Vuorovaikutus ympäristö- ja sosiaalisissa kysymyksissä arvopaperisalkkuun kuuluvien yritysten kanssa	GRI-tiedot, s. 29	
FS11	Sijoituskohteiden positiivinen tai negatiivinen arvottaminen	GRI-tiedot, s. 29	

Global Compact -sisältöindeksi

Sijainti

IHMISOIKEUDET (HUMAN RIGHTS)

Periaate 1: Yritysten tulee tukea ja kunnioittaa yleismaailmallisia ihmisoikeuksia omassa vaikutuspiirissään	Vastuullisuuden johtaminen OP Ryhmässä, s. 5
Periaate 2: Yritysten tulee huolehtia, että ne eivät ole osallisina ihmisoikeuksien loukkauksiin	Vastuullisuuden johtaminen OP Ryhmässä, s. 5, Ihmisoikeudet, s. 11 ja s. 26

TYÖELÄMÄ (LABOUR)

Periaate 3: Yritysten tulee vaalia yhdistymisvapautta sekä kollektiivisen neuvotteluoikeuden tehokasta tunnustamista	G4-LA8, s. 23
Periaate 4: Yritysten tulee tukea kaikenlaisen pakkotyön poistamista	Vastuullisuuden johtaminen OP Ryhmässä, s. 5
Periaate 5: Yritysten tulee tukea lapsityövoiman käytön tehokasta poistamista	Vastuullisuuden johtaminen OP Ryhmässä, s. 5
Periaate 6: Yritysten tulee tukea työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvan syrjinnän poistamista	Vastuullisuuden johtaminen OP Ryhmässä, s. 5, Ihmisoikeudet s. 11 ja s. 26

YMPÄRISTÖ (ENVIRONMENT)

Periaate 7: Yritysten tulee tukea varovaisuusperiaatetta ympäristöasioissa	Vastuullisuuden johtaminen OP Ryhmässä, s. 5 Ympäristövastuu s. 9, 20–21
Periaate 8: Yritysten tulee tehdä aloitteita, jotka edistävät vastuullisuutta ympäristöasioissa	Vastuullisuuden johtaminen OP Ryhmässä, s. 5–6
Periaate 9: Yritysten tulee kannustaa ympäristöystävällisten teknologioiden kehittämistä ja levittämistä	Vastuullisuuden johtaminen OP Ryhmässä, s. 5 Ympäristövastuu s. 9, 20–21

KORRUPTION VASTAISUUS (ANTI-CORRUPTION)

Periaate 10: Yritysten tulee toimia kaikkia korruption muotoja vastaan, mukaan lukien kiristys ja lahjonta	Hyvän liiketavan periaatteet, s. 6
--	------------------------------------

Riippumaton varmennusraportti

OP Osuuskunnan johtokunnalle

Olemme OP Osuuskunnan johtokunnan pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet verkossa julkaistavat ”OP Ryhmän Yhteiskuntavastuun GRI-tiedot 2015” -raportti sekä ”Rakkaudesta Suomeen – OP Vuosi 2015” -raportin yhteydessä, ”Vastuullisuuden teemat” -osiossa esitetyt OP Ryhmän yhteiskuntavastuutiedot raportointiajanjaksolta 1.1.–31.12.2015 (jäljempänä yhteiskuntavastuutiedot).

OP Osuuskunnan johtokunta vastaa yhteiskuntavastuutietojen laatimisesta ja esittämisestä *Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines G4* -ohjeiston mukaisesti.

Meidän velvollisuutenamme on esittää toimeksiantomme perusteella riippumaton johtopäätös varmennuksen kohteena olevista tiedoista. Olemme suorittaneet toimeksiannon kansainvälisen varmennustoimeksiantostandardin ISAE 3000 ”Muut varmennustoimeksiannot kuin mennyttä aikaa koskevaan taloudelliseen informaatioon kohdistuva tilintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus” mukaisesti. Olemme riippumattomia yhteisöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamamme toimeksiantoa ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Sovellamme kansainvälistä laadunvalvontastandardia ISQC1 ja näin ollen ylläpidämme kattavaa laadunvalvontajärjestelmää, johon sisältyy dokumentoituja toimintaperiaatteita ja menettelyta-

poja eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettaviin säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamista koskien. Emme vastaa työstämme, raportista tai johtopäätöksistämme muille tahoille kuin OP Osuuskunnalle.

Varmennuksemme arviointikriteereinä on *Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines G4* -ohjeisto.

Toimeksiannon rajoitukset

Varmennusraporttiamme lukiessa tulee ottaa huomioon yritys vastuuseen liittyvien tietojen luonteeseen kuuluvat, tiedon tarkkuutta ja täydellisyyttä koskevat rajoitukset. Yhteiskuntavastuuta koskevia tietoja tulee arvioida yhdessä OP Ryhmän antamien tietojen keräämiseen, laskemiseen ja arvioimiseen liittyvien selvitysten kanssa. Varmennusraporttiamme ei ole tarkoitettu käytettäväksi yksinään OP Ryhmän suorituksen arviointiin yritys vastuuseen liittyvien periaatteiden toteuttamisessa. OP Ryhmän taloudellisen aseman ja toiminnan tuloksen arvioimiseksi tulee tutustua OP Ryhmän tilintarkastettuun tilinpäätökseen 31.12.2015 päättyneeltä tilikaudelta.

Toimeksiannossa tehdyt toimenpiteet ja johtopäätökset

Varmennustoimenpiteemme on suunniteltu antamaan rajoitettu varmuus siitä, ovatko esitetyt yhteiskuntavastuutiedot olennaisilta osiltaan *Global Reporting Initiative (GRI)*

Sustainability Reporting Guidelines G4 -ohjeiston mukaisesti esitetty. Rajoitetun varmuuden antava toimeksianto toteutetaan tekemällä tiedusteluja pääasiassa henkilöille, joiden tehtävänä on laatia esitetyt yhteiskuntavastuutiedot, soveltamalla analyttisiä ja muita asianmukaisia evidenssin hankkimismenetelmiä. Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa yllä mainitut evidenssin hankkimistoihinpiteet ovat vähemmän kattavia kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa, minkä vuoksi siinä annetaan alemman tason varmuus.

Toimeksiannossamme olemme suorittaneet seuraavat toimenpiteet:

- Olemme haastatelleet kolmea OP Osuuskunnan johtokunnan jäsentä vahvistaaksemme ymmärrystämme yritys vastuulle asetetuista tavoitteista ja OP Ryhmän yritys vastuun yhteydestä OP Ryhmän liiketoimintastrategiaan ja toimintoihin.
- Olemme arvioineet yhteiskuntavastuutietojen yhdenmukaisuutta G4-ohjeiston raportoinnin sisällönmäärittelyä ja raportoinnin laatua koskevien periaatteiden kanssa.
- Olemme arvioineet yhteiskuntavastuutietoihin valittujen olennaisten näkökohtien kattavuutta sekä raportointirajojen määrittelyä suhteessa OP Ryhmän liiketoimintaan ja toimialaan.
- Olemme arvioineet yhteiskuntavastuutietojen keräämiseen ja yhdistelemiseen käytettäviä tiedonhallinnan prosesseja, tietojärjestelmiä sekä käytännön menettelytapoja ja tutkineet niihin liittyviä OP Ryhmän sisäisiä dokumentteja.

- Olemme verranneet esitettyjä yhteiskuntavastuutietoja niiden taustalla oleviin toimintaohjeisiin, johtamis- ja raportointijärjestelmiin sekä dokumentointiin.
- Olemme käyneet läpi esitetyt yhteiskuntavastuutiedot ja -väittämät ja arvioineet tietojen laatua ja laskentarajojen määrittelyä.
- Olemme testanneet tietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä otospohjaisesti OP Ryhmän tietojärjestelmistä ja ryhmän jäsenyhteisöistä saaduista alkuperäisistä numeerisista tiedoista.

Tekemämme varmennustyön perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon kohteena olleet tiedot eivät olisi olennaisilta osiltaan asianmukaisesti laadittu.

Helsinki, 19. helmikuuta 2016
KPMG OY AB

Raija-Leena Hankonen
KHT

Nathalie Clément
Senior Manager,
Neuvontapalvelut

Yhteystiedot

Tuuli Kousa

Johtaja, yhteiskuntasuhteet,
mediasuhteet ja vastuullisuus
tuuli.kousa@op.fi

Satu Kuoppamäki

CSR Manager
satu.kuoppamaki@op.fi

viestinta@op.fi